

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrletno Din 7.50, polletno Din 15.—,
celoletno Din 30.—.

Več politične izobrazbe

Izid volitev je razočaral mnoge, ki so otili klerikalno stranko. Zmaga Narodnega bloka, ki si je priboril večino v narodni skupščini, je uničila vse upe onih, ki so mislili, da bo prišla klerikalna stranka v vlado in da jo je že zaradi tega dobro voliti. Danes se marsikdo praska za ušesi, ker je nasedel klerikalnim agitatorjem in njihovim zagotovilom, da bo Radič dobil nad sto mandatov in da bodo v zvezi z njim klerikalci prišli na krmilo.

Mnogi pravijo danes: «Ja, če bi vedel, da bo tako in da klerikalci sploh ne bodo prišli do besede, ker se jih vsak izogiba, bi jih gotovo ne volil. Vdali smo se grožnjam duhovščine in klerikalnih agitatorjev, ki so nam grozili z maščevanjem, ako pridejo na vlado. Sedaj vidimo, da smo pogrešili, ker smo z izvolitvijo klerikalcev sami sebe oropali zastopstva na najvišjih mestih državne uprave.»

Take govorice se šujejo sedaj med našim kmetiskim prebivalstvom po deželi in številni dopisi nam potrjujejo, da šele sedaj prihajajo ljudje do treznejšega mišljenja, ko sta nekoliko prenehala klerikalno hujskanje in pritisk duhovščine, ki se je z vsemi razpoložljivimi sredstvi izpostavila za dr. Koroščevo politiko, katera ni znala niti v najmanjši meri omiliti našemu kmetu njegovih bremen.

Na drugi strani nam pa take govorice tudi dokazujejo, da manjka našemu ljudstvu še mnogo politične izobrazbe, ker še vedno naseda na limanice ljudi, ki mnogo obljubujejo, pa nič ne naredijo. Ako bi presodili trezno, da klerikalni poslanci doslej niso ničesar storili za našega kmeta in sploh za naše ljudstvo, dasi se bili številno zastopani v Narodni skupščini, bi nikdar ne mogli voliti klerikalne stranke. Pameten človek sodi ljudi po dejanjih, ne pa po besedah. In če me je kdo že enkrat prevaril za moje zaupanje in me osleparil za moje nade, mu ne bom še v drugič poveril svojega zaupanja, ako sodim z lastno trezno pametjo.

Slovenski kmet ni neumen, vendar pa se ga še drži grda napaka, da se ne upa pokazati javno, kaj misli, kadar je čas za to. Na tihem sicer zabavlja čez klerikalne poslance, da samo obljubljajo pred volitvami in da po volitvah skrbijo le za korita sebi in svojih ljubljanskih ožjih pristašev, kadar so volitve, pa voli vseeno iste klerikalne poslance, ker se boji zameriti se domačemu župniku, da bi ga ne ozmerjal s prižnice ter ga osramotil pred vso faro.

Treba mu je več samozavesti, ker se ne zaveda v zadostni meri, da mu je v svobodni Jugoslaviji zagotovljena popolna svoboda

mišljenja, kolikor je to v skladu s koristjo splošnosti in z državljanskimi pravicami. Ne zaveda se dovolj, da mora kot svoboden državljan odločevati pri volitvah o svojih koristih in svoji usodi sam po svoji lastni pameti, ne pa tako, kakor mu ukazujejo oni, ki zasledujejo pri tem predvsem lastne koristi. Ako bi se tega zavedal, bi vedel, da je za svoja dela sam odgovoren in bi vsakega klerikalnega priganjača, ki bi mu grozil, nagnal.

Kljub temu kažejo vsa znamenja, da se počasi tudi na kmetih svita, kar kaže najboljše lep napredek glasov samostojne demokratske stranke med podeželskim prebivalstvom. Kadar bo pa samozavest našega kmeta postala z razširjenjem njegove politične izobrazbe

tolika, da se ne bo vdajal praznim grožnjam in da bo sodil svoje poslance po možni resnici, se ne bo več praskal, kakor se po sedanjih volitvah, ko pravi: «Zopet smo jo zavoziliti»

Dolžnost vseh naprednih politično bolj izobraženih kmetov je, da v medsebojnih razgovorih svojim stanovskim tovarišem pojasnjujejo razvoj naših političnih razmer tako, kakor se v resnici vrši, da se na ta način razširi med široke kmetске sloje napredna demokratska misel in da pride na ta način naš kmet res do one veljave v političnem življenju, ki mu gre po vseh državljanskih pravicah.

Z večjo politično izobrazbo bo prišla tudi osamosvojitev našega kmeta izpod klerikalnega jarma in z njo tudi konec neprestanih razočaranj, ki jih je doživljalo naše kmetško ljudstvo zadnja leta, ko so vodili slovensko politiko dr. Korošec in njegovi tigri.

Odmevi na pastirski list

(Dopis s Štajerskega)

V nedeljo dne 15. februarja se je v naši škofiji bral raz prižnice škofov pastirski list. Škof Karlin pač omenja v njem, da ga je poslal papež za škofa v Maribor, zamolči pa, da je bil na lastno prošnjo imenovan s privoljenjem vlade in kralja, ki mu je nakazal plačo ter mu izročil v Mariboru lepo palačo, v Bežavi graščino z obsežnim veleposestvom, pri Sv. Petru, Kamnici in drugod kakih sedem vinogradov z viničarijami. Brez te državne dobrote bi bil škof prava ničla; ne mogel bi se voziti v blesteči kočiji v spremstvu tajnika in osebnega sluga, niti živeti po knežje. In vendar je v pastirskem listu zatajil kraljevo milost. Kaj treba vernikom vedeti, da ima svoj lesk in blesk od države!

Škofov pastirski list zveni letos pod geslom: „Seži v žep in daj!“ najprej za škofovo seme-nišče, potem pa še potuj v Rim, da dosežeš posebne odpustke in odpuščanje posebno velikih grehov, koje si je pridržala odpuščati vrhovna cerkvena oblast. V navadnih letih se je to vse lepo doma ali vsaj v Mariboru opravilo. Potem takem je sveto leto slabejše, ker morajo veliki grešniki potovati z velikimi troški v Rim, tam obiskati štiri bazilike in seveda dajati darove na ljubo sv. očetu, ki ni Slovincem nikdar kazal svoje pravičnosti, kaj šele ljubezni. — Rimska stolica ni nikdar rada videla slovanskega bogoslužja, med vojno pa ga je celo preganjala in zatirala. Papež ni ganil niti s prstom, ko so Italijani preganjali slovanske duhovnike v Primorju, Istri in drugod. Tudi Karlina, bivšega škofa v Trstu, papež ni branil pred Italijani, pobegniti je moral k nam. V zahvalo za vse naj vodi zdaj premožne Slovence s „cvenkom“ v Italijo; seveda morajo romarji pozabiti, da so nam Italijani odvzeli nad pol milijona bratov in

sester, na to pa še misliti ne smejo, da papežev konzistorij ni nikdar nobenega Slovence proglasil za svetnika. To nebeško čast je naklonil samo Italijanom, Francozom, Nemcem itd. Slovinci pa so za pekel dobri!

Kdor se čuti tako velikega grešnika, da ne more doma doseči odpuščanja svojih grehov, naj le gre v Rim. Na vsak način naj povabi škof na to romanje tudi velikega političnega grešnika Radiča in dr. Korošča. Škof toži v svojem pastirskem listu nad pomanjkanjem duhovnikov. Duhovnik Korošec se je že zgodaj odtegnil dušnemu pastirstvu, kajti zdi se mu lepše živeti v Beogradu ter od tam po svojih glasilih „Straži“ in „Slovenskem Gospodarju“ hujskati slovenski narod proti državnim oblastim tako izdatno, da je bila policijska oblast neljuba prisiljena „Stražo“ in „Slovenskega Gospodarja“ začasno zapleniti.

Korošec je pomagal v Beogradu znižati vrednost kune na četrtno dinarja, s čimer smo izgubili tri četrtnine svoje gotovine, pomagal je navijati davčni vijak, v „Straži“ in „Slovenskem Gospodarju“ pa je dal kričati: To so storili Srbi. Tako je ustvaril pri nas nekrščanski plemenski srd proti bratom Srbom, samo zato, da bi mogel v kalnem ribariti.

V hiši mariborske Cirilove tiskarne sedijo 4 duhovniki, ki so se odtegnili dušepastirstvu ter služijo Koroščevim namenom, v hiši Zadrugne gospodarske banke pa dva, skupaj šest. Teh šest duhovnikov naj uvede škof v dušepastirstvo, potem bo tisto pomanjkanje odpravljeno. Slovenski narod ne rabi politikujočih duhovnikov, temveč takih, ki delajo samo za nebeško kraljestvo, ne pa za kraljestvo tega sveta.

Na deželi smo izvedeli, da je bilo na dan po volitvah pridružno v Maribor vse polno duhovnikov poizvedovati po volilnih izidih. Neka ženska je prinesla iz Maribora glas: „V mestu je danes vse črno vran!“

Tudi škof Karlin se peča s politiko več, kakor mu je treba. V nekem društvu je pozival osebno pričujoče, naj volijo tako, kakor bo volil on. V svetem letu se zaradi tega zlasti spominjamo, kako je molčal k hujšanju „Straže“ in „Slovenskega Gospodarja“, dasi je bil na to profikatoli-

ško početje opozorjen. Kdor se s tem njegovim ravnanjem strinja in kdor hoče, da bo za časa volitev krokal še več vran po deželi in v mestu, naj le seže v žep, da se bo škofovo semenišče napolnilo.

Sveto leto se je začelo z novim letom, škof pa je čakal s svojim pastirskim listom, naj minejo volitve, takrat bodo ovčice pristopnejše za farovško bisago. Kdor zna, ta zna. Svet hoče biti varan, zato ga je pač treba varati.

Politični pregled

Vlada ima polne roke dela s pripravami za zasedanje Narodne skupščine. Zakonski osnutki, ki jih je vlada vstavila v svoj program, katerega je kralj potrdil, morajo biti do otvoritve Narodne skupščine, torej do 7. marca, v celoti pretreseni, da se nato zapored predložijo zbranim narodnim poslancem. Ker ima vlada v Narodni skupščini čvrsto večino, je upati, da bodo

pripravljeni zakoni kmalu spravljani pod streho,

nakar bo treba pač še na vseh koncih in krajih zastaviti sile, da dobi naša država takšno upravo in takšno notranjo ureditev, kakor to točno predvideva naša višjodvanska ustava. Ko se pri nas enkrat izvedejo volitve v oblastne in srezke skupščine, ko se izenačijo davki, ko se zavarujejo temeljne kmetijske in obrtniške koristi, potem bo storjen končni križ in amen čez vse avtonomistične in republikanske sanjarije:

Vsak zase gospod in gospodar vsi pa člani enotne države z istimi pravicami in istimi dolžnostmi

se bomo prav naglo vživeli v zavest, da nismo več obdani s pokrajinskimi in plemenskiimi plankami, temveč da smo od

Triglava do Vardarja vsi Slovenci, Hrvati in Srbi doma na isti zemlji.

Ob energičnih pripravah vlade za izvedbo tega programa zastavljajo opozicijski načelniki, med katerimi si lasti prvo besedo dr. Korošec, obupne napore, da bi kakorkoli zavrl delovanje vlade. Ker se zavedajo, da je sedanja vlada močna v svoji slogi, se trudijo, da bi s spletkami razdvojili Narodni blok, to se pravi, da bi iz vlade odstranili samostojne demokrate. Dr. Korošec se je prvi zaletel in za božjo voljo prosjačil radikale, naj bi njega in njegove tigre sprejeli v vlado. Dobil pa je tak odgovor, da mu menda še zdaj zveni po ušesih. Skratka:

vlada Narodnega bloka je v svoji neomajni slogi vedno vztrajnejša.

opozicijske skupine pa druga drugi ne zapajo in so absolutno nesposobne za sleherno resnejšo akcijo. V ponedeljek so se zastopniki opozicije zopet znašli v Beogradu in imajo neprestana posvetovanja. Trudijo se, da bi zlimali enoten opozicijski klub, ki naj bi v Narodni skupščini skupno nastopal proti vladi. Toda radičevci, ki so najbolj nezaupljivi, ne gredo na ta lim in se ne marajo dati v vajeti Davidoviću in dr. Korošču, dokler njihov svojeglavi voditelj Štefan Radič tiči v zaporu

in čaka na sodbo. V ostalem pa nas samo še dva tedna ločita do sestanka Narodne skupščine, kjer so prava tla za ravnanje politike. Mirno torej počakajmo do 7. marca, pa se bo kmalu pokazalo, da se kolo našega notranjepolitičnega življenja suče v pravo smer.

V naših zunanjepolitičnih odnosih je posebne važnosti konferenca med našimi in italijanskimi delegati v Firenci, kjer se poleg raznih gospodarskih vprašanj ravno te dni rešuje

zaključni sporazum zastran reškega pristanišča.

ki bo v gospodarskih ozirih najbolj vezalo našo in italijansko državo.

Velike važnosti so tudi

priprave za konkordat,

ki ga bo naša država sklenila s papežem, da se enkrat končno uredi odnos med našo državo in sv. Stolicjo. Naš načrt konkordata bo že ta teden v Rimu in je upati, da bodo potekla brez posebnih težkoč. Saj je znano, da je naša država Vatikanu dovolj naklonjena, kar se tiče verskih zadev katoliške cerkve. Zahteva pa, da Vatikan tudi s svoje strani zavira zlorabljanje cerkve in vere v politične svrhe in da spravi politikujočo duhovščino nazaj k vzvišenemu poklicu.

Naša južnovzhodna sosedinja

Bolgarija preživlja zopet težke dni.

Zopet razsaja tam medsebojno klanje, umori med političnimi nasprotniki se ne prestando množijo, v večini okrajev je proglašeno obsedno stanje. Preko naše meje prihajajo trope političnih beguncev, pripadnikov zemljoradniške stranke. Istčasno pa se tudi na poedinih predelih pojavljajo komitaški oddelki, ki skušajo izvršiti vpade na naše ozemlje. Toda naše ojačene obmejne straže jih čvrsto odbijajo in varujejo mejo.

Gospodična Mimi

Napisal . . .

(Konec.)

Poletne nedelje popoldne je bilo. Malka je sedela na obcestni klopi objemala svojo prijateljico, kateri je prav zaupno povedala, da se gora, katero sta gledali v daljavi, dotika neba. Premišljevala, kako bi enkrat ubežali na njen vrh, odkoder bi se potem ne vrnila, sta zagledali tujca z nahrbtnikom, stopajočega proti njima. Oddaleč so se mu odpirala usta, okrog katerih se mu je zbiral nasmeh.

„Posmehuje se nama,“ je omenila Malka.

„Oho,“ se je začudila Ščipalka.

„Gospodični,“ je dejal tujec, dospevši do njiju, „kje se nahaja tukaj v Zabrdju ljudska šola?“

„Ne vem,“ se je odrezala Malka.

„Nikjer,“ je boječe odgovorila Ščipalka.

„Torej v Zabrdju nimate učiteljice,“ je tujec poizvedoval prijazno.

„Čemu, če nimamo šole,“ je odvrnila Ščipalka.

„Ali vama je znano bivališče gospodične Mimi Kamnarjeve?“

„Mh,“ je pokimala Malka, „to je naša gospodična.“

„Pa je doma?“

„Mh.“

„Hvala,“ si je oddahnil tujec, stopajoč čez dvorišče proti veži.

„Kdo pa so, gospod?“ je vprašala Ščipalka ter si je z desnico zasenčila oči.

„Slavko Prosek, poštar.“

Prav v istem trenutku se je nad njim odprlo okno skozi katerega je potisnila svoj obrazek „gospodična“, radovedna, kdo se razgovarja na dvorišču. Spoznavši prisleca, se je boječe odmaknila, nakar je prihitela na cesto.

„Nisem mislila . . . nisem pričakovala,“ se je priklanjala znancu iz mestne gostilne, ki ji je z globokim poklonom stisnil desnico. Ponošno ga je vabila nekaj časa po dvorišču z namenom, da ga pekaže sosedom. In ko ju je videlo nekaj žensk, ga je za roko odvedla v svojo sobico.

Malka in njena tovarišica sta ostali na prejšnjem mestu. Druga drugo sta dregali s komolci, enaki v mislih, da je Kamnarjevo hišo čelstelna velika čast. Ščipalka je iznašla, da je Mimi najlepša med najlepšimi dekleti, in Malka je obžalovala svoje nagajivost napram gospodični, ki jo obiskujejo tako imenitni gospodje.

„Ze zopet eden,“ se je zganila Ščipalka po kratkem molku, zagledavši tujca, ki se je na kolesu peljal po vasi proti njima.

Nekoga išče,“ je osupnila Malka, videča, da je tujec, počasi vozeč se mimo gruče vlačanov, nekaj izpregovoril.

„Ooo,“ je zategnila Ščipalka, popravlja se si rokave, zakaj z vso naglico je rinil tujec s kolesom proti njima.

„Prijateljci,“ ju je nagovoril, stopivši s kolesa, „tukaj nekje mora biti poštni urad.“

„Kaj?“ je strmelala Malka v vprašalca.

„Na pošto hodimo v sosedno vas,“ se je počasi ojačila Ščipalka.

„Pa so mi rekli, da imate pošto v Zabrdju,“ je trdil tujec, brisoč si rosnó čelo.

„Lagali so vam.“

„Čudni ljudje,“ je menil tujec, premišljeval, kako vprašanje naj jima stavi, da ga bosta umeli.

„Kako pravijo tej hiši?“ je pokazal na poslopje, stoječe ob cesti.

„Pri Kamnarju,“ je odgovorila Ščipalka.

„Ali je gospodična doma?“ je poizvedoval, zakaj že na poti v Zabrdje so mu označili njeno bivališče.

„Mh,“ je pokimala Malka, kazaje s prstom na okno podstrešne sobice, skozi katerega se je vsipal zvonki smeh.

Tujec je prislomil kolo k ograji ter se je napotil v hišo.

„Za božjo voljo, uradnik Brežina . . .“ je ostrmelala „gospodična“ Mimi, zapazivši skozi okno nepričakovanega gosta.

Nekaj lahkinih korakov po stopnicah in uradnik Brežina je stopil v sobo. „Skriti ste, kakor prepelica v prosu, gospodična poštarica,“ se je pošalil po običajnem pozdravu.

„Hočete reči: gospodična učiteljica,“ mu je popravil pismonoša Prosek, parogljivo se mu zajoč.

V evropski politiki je precejšnja pozornost posvečena

novi akciji za zблиžanje med Nemčijo in njenimi zmagovalci.

Na prihodnji medzavezniški konferenci, ki se bo bržčas vršila dne 15. aprila, bodo Anglija, Francija in Italija povabile Nemčijo, naj predloži svoje želje in pritožbe, na kar se bo dal znova pretresati položaj Nemčije, ki mora svoje obveznosti na vsak način izvršiti, pa naj še toliko skuša, otresti se bremen.

Dopisi

Kranjska:

JEZICA. Vse prijatelje sokolske misli in članke sokolskih društev z Ježice in iz St. Vida opozarjamo na veliko skupno telovadno akademijo teh dveh društev, ki se bo vršila v nedeljo 8. marca ob šestih zvečer v Sokolskem domu v Domžalah. Telovadba obsega krasne proste vaje članov, članice, naraščaja in deca po sestavi šentvidskega načelnika Brata Dequala, rajalni balet gojenk, njihove prosje vaje za leto 1924. in 1925., proste vaje članov in članice za Beograd ter vrsto na bradlji in vrsto izbranih telovadcev na konju. — **Odbor.**

JEZICA. Pri zadnjih volitvah so najhujši naši komunisti zmetali svoje glasove v farovško bisago, o kateri je znano, da ima za vse prostora, za katoličane in brezverce, za socialiste in boljševike. Da je to znak popolnega političnega poloma nekdanj tako kričavih komunistov, jasno vidimo. In da delavec od klerikalca ne sme ničesar dobrega pričakovati v državni politiki, to pa vidimo iz tega, ker naši klerikalci tiste delavce, ki so izvoljeni na Kosovi in Dolničarjevi listi, v domačih občinskih zadevah zapostavljajo, kar se da. Vendar pa imajo ti, na poseben način razredno zavedni delavci še toliko poguma, da se zaletavajo v vse tiste, ki ne marajo imeti oprav-

ka s klerikalno politiko in klerikalnimi kulturnimi organizacijami. Dokler boste delavci puščali na cedilu vaše prave zastopnike in bežljali eni k Radiću, drugi k junakom Zaloške ceste, nimate nobene pravice, očitati izdajstva in razredne mlačnosti vsem tistim vašim stanovskim sodrugom, ki delajo na kulturnem in političnem polju za napredok in blagostanje našega naroda. Mnogo marljivih delavcev imamo v naših naprednih organizacijah in kljub temu, da so pod trajnim pritiskom vaše besne in grožnje polne agitacije, jih štejemo vendar k svojim najboljšim in najbolj trdnim pristašem. Odbija jih od vas ravno sirovost vaših agentov, vaše nasilne manire in plitkost dokazov, s katerimi odganjate od nacionalnega dela delavski stan. V naši fari je te vrste elementov precej in čim prej bodo utihnili, tem več kredita bodo prirahili sebi in svojemu stanu. — **J. K.**

DOMZALE. V nedeljo 8. marca ob šestih zvečer gostujeta v našem Sokolskem domu sokolski društvi St. Vid in Ježica s skupno veliko telovadno akademijo. Nastopijo vsi telovadni oddelki s prostimi vajami ter člani na bradlji in konju. Pričakujemo, da posetite prijatelji Sokolstva kar najčastnejše akademijo teh dveh odličnih društev. Vabljeni so zlasti člani domačega in sosednjih sokolskih društev. Zdravo!

DOLNJI LOGATEC. Po zadnjih volitvah je tudi pri nas zapihal drug politični veter. Klerikalci, ki so prej namigavali na razna preganjanja, so se potuhnjeno poskrili. Ne nekatere zagrizene klepetulje okrog Port Arturja, ki so tudi pred volitvami igrale glavno vlogo klerikalnih agitatoric, neprestano brusijo dolge jezike ter opravljajo mirne in trezne ljudi. Tem političnim žarnicam, ki imajo svoje moze v oblasti, zaenkrat prizanesemo; svetujemo jim pa, naj se raje pobrigajo za svojo Marijino družbo. Te brhke družbarice so prav dobro srčne. Če se jim nudi prilika, zelo rado izkazujejo duševno in telesno usmiljenje, ki ima za posledico močni orlovski naraščaj. Ako ne bo miru, pa prihodnjič še kaj več. Starši, od-

prite vendar enkrat oči in ne zaupajte svojih otrok klerikalni vzgoji. — V nedeljo 15. marca bo imela naša krajevna organizacija redni letni občni zbor. Pridite vsi, da se pogovorimo, kako bomo nadalje uspešno delovali. Naš poziv naj ne velja samo dosedanjim članom SDS, ampak tudi tistim, ki so bili do sedaj pristaši drugih tako zvanih narodnih organizacij in po svojih voditeljih tako grdo varani. V naših vrstah je še dovolj prostora za vse res narodne ljudi. — Iz Gornjega Logatca se dopisnik zadnje številke »Domovine« pritožuje, da dimnikar zelo slabo snazi dimnike ter da so se že dvakrat saje vnele. Tudi pri nas se po krivdi istega dimnikarja dogaja enako. Razlika je le ta, da se je to dogodilo v zadnjem času šestkrat. Našega župana, ki bi se v prvi vrsti moral za to zanimati, cela stvar ne briga.

HOTAVLJE PRI GORENJI VASI. Povodom neke klerikalne poroke na Hotavljah dne 16. februarja je bilo opažati, da so bili po edini svati precej podivjani; posebno eden se je prav čudno obnašal. Vse mu je bilo na poti, celo drv ob cesti ni pustil v miru. Po poroki so se ti svatje podali v gostilno, kamer sta kmalu seveda prikorakala tudi g. fajmošter in njegov mežnar. Nahajal se je pa istočasno v tej gostilni neki zaveden nacionalist in požrtvovalen državljani. Dostojno se je držal in razgovarjal s svojimi znanci, kar pa je župnika in nekatere svate tako bodlo v oči, da so planili nanj s klici: »Ven z boljševikom, ven z Orjunci!« Postavili so ga na cesto, ga dejansko napadli in ga hoteli prav po svetofarbarsko linčati, ako bi se ne bil naglo umaknil pred kamenjem. Samo preudarnosti napadenca se je zahvaliti, da ni prišlo do večjega pretepa. — G. župnik mrzi vse, kar je narodnega in naprednega mišljenja. Ko je prišel 10. februarja t. l. na Hotavljce v neko hišo izpovedovat bolnico, se je ravno tam nahajala tudi že osivela nacionalna in zavedna državljanka, ki je samo s svojo navzočnostjo župnika tako bodla v oči, da je njo prej izpovedal kakor bolnico, in sicer z besedami:

„Oprostite,“ se je opravičeval uradnik Brežina gospodični, ki mu z najmanjšo besedo ni hotela olajšati zadrege. Kakor bi trenil, se je obrnila k oknu, dvignila je nekoliko zagrinjalo ter pogledala na dvorišče. Nato je stopila k mizi ter popravila šopek v stekleni vazi; knjigo na oglu je odprla in zopet zaprla, prestavila je v naglici nekaj stolov, med tem pa se je skrivaj ogledovala v zrcalu, visečem na steni, radovedna, kako se ji izpreminja lice, ki je čutilo nenavadno vročino. Prestrašila se je rdečice, prelivajoče se ji po obrazu, in sram jo je bilo te izpremembe, ki bo skoro dvignila krinko, s katero je nastopila v mestni gostilni. Ni si zaupala zmožnosti, da prenese to razkritje, zato se je s plitvim izgovorom izmuznila iz sobe.

Pismonoša Prosek in uradnik Brežina sta ostala sama. Nenadni odhod in razburjenost gospodične sta ju prešinila s sovraštvom drug na drugega, vendar sta se premagala in molčala, ker sta se nahajala kot gosta v tuji hiši, pri boljših ljudeh. Ostrih pogledov pa nista mogla krotiti, razodevajočih, kako sta si nadležna in kako nasprotstvo da vlada med njima, dasi se nista poznala in ju je le naključje zaneslo v usodni položaj.

Uradnika se je lotila boječnost; obšla ga je misel, da je bil morda le on tisti jastreb in je odpodil plaho golobico njemu, ki ga lahko počaka kje ob poti ter mu zavije vrat. Urno se je obrnil in z nemim poklonom je izginil skozi vrata.

Pismonoša si je oddahnil. Trdno se je nadejal povratka gospodične, toda čakal je zaman. Končno tudi njemu ni kazalo drugega kakor oditi za uradnikom.

V gostilni „pri Virčku“ je bila tiste popoldne zbrana malone polovica vaščanov. Fantje so v živahnem razpoloženju prepevali okrogle pesmi, možje so se menili o delu, letini ter o politiki, celo nekaj deklet je sedelo za mizo ob peči, radovedno zijajočih v tujca, ki se je osamljen dolgočasil pri prvi mizi gostilniške sobe.

V gostilno je vstopil tujec z nahrbtnikom ter se je plaho ozrl po pivcih. Spoznal je gosta, sedečega tik duri, kamor se je radi pomanjkanja prostora moral vnesti tudi on. Pismonoša Prosek in uradnik Brežina sta se zopet nepričakovano našla za eno mizo.

Srpi pogled nevarnega prišleca je zbodel boječega uradnika, uverjenega, da mu je tekmeč prisegel maščevanje, ako mu celo ne streže po življenju. Vso pozornost je obračal na njegove žepe in oprezno je spremljal slednjo njegovo kretnjo, v skrbi, da bo tujec posegel po skrivnem orožju ter izvršil svoj namen.

Molče sta sedela nekaj časa; drug drugemu sta umikala oči ter premišljevala svojo usodo. Dolgo se ni hotel nobeden ponižati, da bi bil prvi izpregovoril. Slednjič se je omajal uradnik. V svoji bojazljivosti si je zaželel sprave ter se mirno pobotati z nasprotnikom.

„Oprostite,“ je pričel jedljuje; »pri Kamnarju ste me spravili v zadrego...“

„Zaradi napačnega nagovora,“ se je nasmešnil pismonoša. »Gospodične niste počastili s pravim naslovom...“

„Vi se šalite...“

„Nikakor. Z gospodično se pozna od letošnje spomladi. Sestala sta se v gostilni pri „Kamnarju“, kjer se mi je predstavila za učiteljico v Zabrdju,“ je razlagal mirno pismonoša.

„Tako...? Gospod, se il spominjate, kdaj je to bilo?“

„Koncem maja, če se ne motim,“ si je domislil pismonoša.

„Zanimivo, gospod, zanimivo!“ je hlesnil z rokami uradnik. »Pomislite, ravno tam in nekako v istem času se je meni predstavila za poštarico...“

„Potegnila Vas je,“ se mu je rogal pismonoša.

„Morda pa je Vas?“ mu je vrnil uradnik. „Ali pa oba,“ se je vdal pismonoša in uradnik je potrdil.

Prostor, kjer je sedel Brezgarjev Tine, se je nahajal tujcema najbližji, zato je mogel med pivci le on razumeti njun pogovor. Dogovorivši se s tovariši je vstal od mize ter je s smešljajčim obrazom prisedel k njima.

„Gospoda prihajata od Kamnarja?“

„Da...“ sta mu pritrdila.

„Pa brez spremstva?“ se je čudil naš denar.

«Vi ste tudi ena politkarica!» Sicer pa naši klerikalci ne morejo preboleti poraza opozicije ter sijajne zmage Narodnega bloka. Živel Narodni blok! Živela Jugoslavija! — Nacionalist.

SELCA. Kljub silni agitaciji, številnim Brodarjevim shodom po dolini, hujskajočim zaupnim sestankom, lažem, grožnjam, podkupovanju in brezvestni zlorabi vere je dr. Žerjav izvoljen. Kaj znači za SLS ime dr. Žerjava, jasno dokazuje gorski kmet, ki je dva dni po volitvah ves osupel izpraševal, ali je res dr. Žerjav poslanec. Ubogi zapeljani mož si kar ni mogel misliti, da bo izid volitev drugačen, kakor ga je prerokoval selški župnik. Še v naši občini se je znašlo kar naenkrat 81 Žerjavovcev, to je za nad 100 odstotkov več kakor pri zadnjih volitvah, dasi je dopisnik v «Slovincu» računal le na enega. Bridko je, kajne, g. Kepec, če so računi prekržani, avtonomija pokopana, dr. Žerjav pa poslanec. Pomilujemo!

ZELEZNIKI. Izvojevali smo pri nas sijajno zmago in s tem dokazali, da je v našem trgu odklenkalo klerikalizmu. Tudi v sosednji selški občini je Narodni blok napredoval za 43 glasov od marčnih volitev kljub silni agitaciji klerikalcev in samostojnežev. Najagilnejši agitator je bil vsekakor selški župnik, ki je celo ponoči vzmerniral ljudi po Martinvrhu, lagal na vse pretege o gotovi klerikalni zmagi in vzpodbujal ljudi k vztrajnosti. Na Podlonku je farbal ljudi, da v državnih gozdovih ne dobe delavci nobenega zaslužka, če bodo volili Narodni blok, in da dr. Žerjav ne bo izvoljen. Ljudje iz Podlonka so šli na volišče do zadnjega; kljub temu je dr. Žerjav izvoljen. Če pride sedaj obračun, naj se ljudstvo zahvali selškemu župniku. Tudi glede planine in šole naj se sedaj obračajo Podlončani na g. župnika, ki je raznašal Brodarjeve laži, da je dr. Žerjav državni tat. Mož se je zavzemal tudi za republiko tam, kjer ni mogel drugače pridobiti volilcev za SLS.

ŠENČUR PRI KRANJU. Redkokdaj se kdo od nas oglasi v «Domovinu», kar pa ni čudno,

ker nas pristašev Narodnega bloka še ni željeanc število, a bo počasi že zrastle. Može in fantje pač zato še radi trobentajo v klerikalni rog, ker imajo Brodarja v bližini in ta jih navdušuje za avtonomijo. Pred letošnjimi volitvami ga sicer sam nisem nikoli poslušal, dobro pa se spominjam, kako nas je pred dvema letoma cgreval za avtonomijo in vsakojake pisare dobrote. Dne 8. februarja je bilo na našem volišču prav živahno, agitirali pa so povečini le kmetje med seboj. Kar se tiče župnika in kaplana, jima čestitam, da se ne vtikujeta v politično borbo, posebno gospod župnik se nad vse častno drži svojega visokega poklica. Kaplan se tu in tam že vplete v politične zadeve, tudi pred volitvami je parkrat povedal kakšno besedo, ki ne spada na prižnico, toda končno mu tega še ne zamerimo, ker je še mlad. Pač pa so tisti kmečki možje in fantje, ki so imeli nalogo, navzlic slabemu vremenu spravljati posamezne volilce na volišče, imeli prav dosti opravka. Eden med njimi je to opravljal v takšnih škornjih, ki jih drugače nosi njegov brat v Polakovi tovarni. Nazadnje je nekje tudi najel nekak voz, da je mogel tudi kruljave klerikalce spraviti na volišče. Mi, napredni volilci, pa smo šli na volišče v lastnih škornjih! — Faran.

MOTNIK. (Klerikalne lopovščine in nasilja.) Volitve v Narodno skupščino so končane. Ves klerikalni Izrael se raduje slavne «zmage». Tako tudi v Motniku, kjer so si s terorjem in volilnimi sleparijami priborili večino. Pa saj tudi ni čudno. Saj je bil ves klerikalni aparat pokonci, prižnica, spovednica, javno izsiljevanje. Mali tigriči so tekmovali med seboj, kdo bo znal bolj goljufivo vezati otrobe. Agitirali so na vsakojake nedopustne načine, za kar bodo nekateri prejeli zaslužen kaznen. Niti stari ljudje ne pomnijo enakega, kar so počenjali klerikalni sleparji 8. t. m. in pa tednov prej. Terorizirali so naše volilce, da so ostali doma ali bili prisiljeni voliti listo SLS. Mi smo namesto 22 do 25 dobili samo 10 glasov, in to zaradi ne-

poštenosti klerikalcev. Vam pa, volilci, ki ste ostali zvesti Narodnemu bloku in trdni kot skala kljub terorju in gospodarskemu nasilju tigričev, iskrena hvala! Zlato se čisti v ognju. Vi ste se pa 8. t. m. pokazali kot značaji. Naš župan Karel Novak je pred volitvami obiskoval one napredne volilce, ki dolgujejo kakršenkoli znesek motniški hranilnici, in jim žugal: Voli SLS ali pa vrni takoj po volitvah izposojeni znesek! Mi katoliški možje pri hranilnici smo tako sklenili. Kdor bo volil drugo listo, naj išče posojilo pri Žerjavu, ki niti poštenega slovenskega imena nima, ali pa pri liberalnih bankah, ki ti bodo zaračunale 25 % obresti. Mi imamo denar za svoje ljudi!... Tudi naš župnik, prosluli Majdič, poznan še iz svojega pastirovanja na Vačah, je pozabil zadnji dve nedelji pred volitvami na vse drugo ter se obakrat posvetil le hujskanju proti Narodnemu bloku in njegovim pristašem. V enournem hujskanju je posebno zadnje nedeljo bljuval ogenj in žveplo na Narodni blok, Demokrate da bo vse vrag vzel. Primerjal je Kristusovo trpljenje in judovsko ljudstvo in dejal, da je baraba bil «državotvoren» element. Zanikal je papeževo prepoved politikujoči duhovščini in zaključil: «Volilec! Bog te bo vprašal na sodni dan, kam si volil 8. februarja. Če boš odgovoril: v prvo skrinjico, blagor ti. Vzel te bo v nebeško kraljestvo. Nasprotno pa, če boš vrgel kroglico v drugo skrinjico, gorje ti, pahnil te bo na dno pekla!...» Kdor je tega človeka že večkrat poslušal, vé, kako on hujška proti državi, obstoječim zakonom in raznim predstavnikom. Saj se sploh ne zna brzdati v svojem sovraštvu do vsega, kar je jugoslovensko. Vemo, da bi bil še danes rajši pod Avstrijo, kjer mu je šla pšenica bolj v klasje. Povemo pa, da zanaprej ne bo več tako nemoteno in očitno vršil svojega Judeževskega dela; brez pardona bomo objavili vsa veleizdajalska dela. Tudi, drugi klerikalni Judeži se pripravite! Dan plačila se bliža. Pregledali vas bomo pobliže, da bo javnost spoznala, s kakšnimi zagrizenimi protidržavnimi elementi se borimo in

«Bila bi prevelika čast...» se je šalil uradnik.

«Za Mimi ali za gospoda?» je sitnari Tine.

«Za vse tri,» se je norčeval pismonoša, vajen fantovskih dovtipov.

Bučen smeh je sledil njegovim besedam. Može so prekinili pogovore in dekleta so s fanti zagnala glasen krik.

«Zenske so navihane,» je vzdihnil Tine, hoteč nagajati prevaranima gostoma.

«Če jih sodite po vaši sosedinji...» ga je rahlo zbodel uradnik.

«Po Kamnarjevi Mimi, hočete reči? Ti je izobrazena,» je dejal Tine, «kuhati se je učila v mestu...»

«Torej ni učiteljica?» mu je segel v besedo pismonoša.

«Niti poštarica,» je poudaril Tine, da ga je žula vsa družba.

«Oba je imela za norca,» je poskočil pismonoša, kazaje s prsti uradniku, kako se strže korenje.

«Hudika,» je menil uradnik, kar je izzvalo med pivci splošno veselost.

«Ta je poizvedoval po poštnem uradu, ko sva se pred dobro uro srečala na vasi,» se je rogal fant iz pivske družbe.

«In oni tam-le,» je pokazal dekle izza mize pri peči na pismonošo, «je prosil, naj mu pokažem šolsko poslopje.»

«Mimi je nastavila limanice,» je zabavljal čvrst možak. «Pa kar dvema naenkrat...»

«Tujce lovi, domačine pa prezira,» je poudarjal Tine.

Tajca sta, naveličana neslanih dovtipov, poravnala račun ter se poslovila. Tudi drugi pivci so se pričeli razhajati. Zadnji so odhajali fantje. S smehom so zapustili gostilno ter se vriskaje pomikali po vasi. Na povelje Brezarjevega Tineta so se ustavili pred Kamnarjem, kjer so zapeli pesem «gospodični,» ki je potrta sedela v svoji sobici. Skozi odprto okno je ujela slednjo pikro besedo; čula je zabavljanje razposajene mladine: ta jo je častil z «učiteljico», drugi jo je klical za «poštarico», vsak ji je prinesel kak novi pridevek, bilo pa ni med njimi nikogar, ki bi jo bil branil.

Kakor iz sanj je planila k oknu ter je spustila zagrinjalo, nato je odprla omaro, v kateri je hranila obleko, ki jo je pričela zlagati v kovčeg. Roke so se ji tresle kakor slabotni starki in z nogami je zadevala v predmete, nastavljene po tesni sobi. Večkrat se je morala prijeti za omaro, da ni omahnila.

«Ubožica,» je prijočala v sobo mati. Ivan ji je pojasnil celo zgodbo v veži, zato je vsa zbegana prihitela k hčeri, da jo potolaži.

«Proč od tukaj,» je ihtela Mimi, kazaje s prstom na prazno omaro in kovčeg, napolnjen z obleko.

«Kam?» se je prestrašila mati; zgrabila

je hčer za roko ter jo je pritegnila k sebi.

«Daleč po svetu, tako daleč, da ne bo nihče vedel zame.»

Kakor v brezupu se je vrgla Kamnarica na hčerino posteljo, nato pa je začela rotiti hčer, da naj ostane doma. Toda hčerino uho je ostalo gluho, njene trme niso omajale majerine solze. Pred materjo je zaklenila kovčeg ter ga je pritegnila k vratom.

S Kamnarjevega dvorišča je pred svitom drugega jutra oddrdral voziček; na njem je sedela Mimi, peljala se je v mesto iskat službe. Ivan je natezal vajeti ter priganjal konjiča, zakaj Mimi je hotela iz domačega kraja, preden napoči dan.

Zamišljeno je hodila Malka tisto jutro po dvorišču. V hlevu je pogrešila konja, tudi Ivana ni bilo nikjer; okna podstrešne sobice pa so bila odprta, kar ni bila navada do sedaj. Radovednost jo je gnala po stopnicah v sobico, odprto na stečaj.

«Kje je Mimi?» je vprašala gospodinjo.

Bridek «oh» se je Kamnarici izvil v odgovor.

«Tudi Ivana ni...»

Malka se je zopet vrnila na dvorišče. Na cesti ob plotu je stala Ščipalka, stegajoča se čez grmovje, kakor bi koga zalezovala. Malka ji je pomignila, naj jo počaka, ter je hitela k ograji. «Mimi je odšla,» ji je povedala skrivnostno, «Ivan jo je moral odpeljati.»

kakšnih metod, protizakonitosti in terorja se poslužujejo. Nismo še pozabili, kako ste nam v rajski Avstriji štiri leta šteli pšeno in ričet po omarah, kako rekvirirali zadnji mernik žita, krompirja in zelfa, kako odganjali živino, plenih krmu, izropali štedilnike in kljube, podpisovali vse vojno posojilo proti naši volji, prodali občinsko hišo in zvonove, kako z zvijačo nabirali »jungšice«, kako delili podpore in tako dalje. Niso se zastoj delile avstrijske srebrne kolajne za izredne zasluge. Vaših kolajn se drži kri nedolžnih žrtev! Potem si pa upate še nam očitati nepoštenost. Lopovil! Zapomnite si, da je to še samo uvod, glavno še pride. Gradiva je več ko preveč. Mi bomo nezavednežem odprli oči. Pomagala vam ne bo ne prižnica ne spovednice ne vse vaše sleparije in nasilja. Hočete boj, mi ga sprejememo!

KANDRŠE. Našo občino so pred volitvami obiskovali mnogi gospodje, najbolj nadležen pa je bil gospod Kremžar. Ne bodi ga treba, po dvakrat na teden si ga opazil v spremstvu farovških gospodov. Dne 25. januarja pa smo končno imeli shod Narodnega bloka. Gosp. dr. Joža Bohinjec nam je pojasnil politični položaj in pomen volitev. Prisotni smo bili v večini z njegovim govorom prav zadovoljni, edino Vidregarjev stric so se odlikovali z medkljici: »Ljudska stranka je 'a prava!...« Ko so stric le naprej trobili svojo pesem, jih je vladni svetnik posvaril po domače: »Priatelj, ako vam ni prav, se odstranite!« Stric pa so se še bolj po domače odrezali: »Prmejduš, kadar bom sam hotel!« Ko se je shod končal, so se stric še vedno navduševali za svojo klerikalno stranko, par backov jim je celo pri-trjevalo da so se stric čutili silno počaščenega in so svojim častilcem kar plačali za štefan vina. Pa so se pri vinu tudi sami strašno navduševali in so končno proti domu gredé vso pot godrnjali kakor medved, doma pa smeli puško in hoteli nad »liberalnega so-

vraga»... No, stric, kadar boste še tako navdušeni, bomo pa zopet poročali.

KOLOVRAT. V našem kotu živimo drugače v miru, le med volilno borbo nas je vznemirila strašna zver, ki ji je ime: korupcija. Tudi jaz sem si v svoji radovednosti ogledal to ostudno pošast, ki jo je k nam pripeljal pokazat klerikalni kandidat Kremžar v spremstvu nekaterih domačih klerikalnih glumačev, ki so podili poslušne petoliznike na svojo komedijo. V silni radovednosti, kaj bo počela ta pisana družba, hitro stečem naprej in se skrijem pri Zupančiču pod klop, hoteč prisluškovati. Toda jojme! Ko slišim Kremžarjevo povelja, sem le še s strahom kukal izpod mize. Tako je grmelo iz klerikalnega kanona, ki ga je privlekla zver korupcija, da sem se kar bal, kdaj bo tudi mene, ubogega grešnika, zadela. No, po tem grmenju so pa začele po sobi padati obljube o avtonomiji in drugih tigrovskih sleparijah. Tu sem se le še tiho smejal, pisana družba pa je medtem že začela popevati zahvalno pesem:

Svet, svet, svet si, o Gospod,
naša zmaga bo povsod.
Korošec, Kulovc, Škulj, Smodej,
mi jadrmo naprej, naprej.
Kmečka para naj pa gara
noč in dan, noč in dan
za tigre in duhovski stan.

ZAGORJE OB SAVI. V nedeljo 1. marca se bo vršilo ob treh popoldne v dvorani Sokolskega doma javno predavanje. Predaval bo g. dr. Joža Bohinjec o delavstvu in »trokovnih organizacijah. Po predavanju se bo vršil ustanovni občni zbor podružnice SSDU v Zagorju ob Savi.

RAKA. Naš župnik Škerjanc izgublja ugled že pri svojih pristaših, katerih število se od dne do dne krči. Njegovi najboljši pristaši so ga šli že pred leti tožiti škofu in dobil je veliko črno piko. Pobiljšal se pa seveda ni prav

nič, četudi živi njegova služba na Raki na niti. Danes se zopet oglašajo njegovi somišljeniki, češ, sram nas je, da ima g. župnik toliko otrok. Mi dostavimo le to, da je skrajni čas, da so začeli pometati pred svojim pragom. Smeti je veliko! Župnik Škerjanc se jezi, da je premalo porok na Raki. No, pa nam je neka Marijina družbarica povedala, da pride to od tega, ker si baje nobena ženska ne upa več sama v farovž.

ŠT. JERNEJ NA DOLENJSKEM. Da vam malo povem o »sijajni zmagi« naših klerikalcev pri občinskih volitvah dne 22. februarja! Št. Jernej, stara trdnjava klerikalnih nazadnjakov, je obrnila svojim dosedanjim gospodarjem hrbet. Lansko leto so združeni naprednjaki zmagali pri občinskih volitvah za en glas večine. Vsi obupani črnuhi so se nato trudili na vse kriplje, da volitve razveljavijo. S pomočjo Koroškevega eksponenta dr. Šporna se jim je to tudi posrečilo. Ali prezgodaj so delali račun. Postavili so za letošnje ponovne volitve sicer kar tri skrinjice SLS, a uspelo jim je eno ni, navzlic vsej agitaciji kaplanov in njihovih podrepanikov. Naprednjaki so se združili in pokazali klerikalcem, da je skrajni čas, da se umaknejo iz občinskega gospodarstva. Rezultat naših občinskih volitev je nastopni: naprednjaki (dve listi) 429 glasov, klerikalci (tri liste) 410 glasov — ali: naprednjaki 13, a klerikalci 12 mandatov. Kolosarno je uspel ekszupan Repzelov ata iz Št. Jakoba, ki je dobil na svoje listo komaj 40 glasov, dasi je na listi z namestniki vred kandidiral 50 občanov. Vidi se, koliko zaupanja ima pri ljudeh, da niti oni, ki so mu listo podpisali in kandidirali na njegovi listi, niso oddali kroglice v njegovo skrinjico. Ne bo drugače kazalo, ko da ata Repzelj napravi svojo republiko. Ej, gospodje klerikalci, zdaj je konec vaše slave pri nas, konec vašega absolutizma. Treba bo prirediti pogreb, kar sicer ne bo ugodno za vas, a mora biti. Mi rastemo in vas je strah!

BUČKA. Naš župnik Kopitar pa zna! Tisti, ki so ženijo, pravijo, da od poroke vzame po 200 dinarjev, siromaki pa se bojimo umirati, ker za pogreb baje računa kar po 500 dinarjev. Vsak mesec pa imamo po enkrat tudi darovanje ali »cofer«. Za volitve si je najel agitatorja, ki mu po domače vsi pravimo Klopoteč in ki je župniku Kopitarju od Hrvata prinesel mišolovke; to menda v ta namen, da bi začela loviti naprednjake. Toda naprednjaki smo odgovorili: »Mi nismo cerkvene miš, pri nas ne opravite nič!...« Pa še kaj ob priliki! — Zvest demokrat.

ČRNOMELJ. »Plesni klub« je v petek dne 20. t. m. zaključil plesno šolo z običajnim plesnim venčkom, ki je pokazal, da je od lanskega leta napredoval. Našemu plesnemu učitelju, g. Mravljetu, želimo, da se naj ne straš težkoč, kajti hvaležni so mu vsi plesalci in plesalke.

STARI TRG PRI ČRNOMELJU. Tukaj v poljanski dolini imamo zmeraj kaj novega. Prešlo nedeljo sem okrog devete ure zvečer korakal iz Starega trga po bližnjici v Predgrad. Ko pridem po stezi k cerkvi sv. Antona, naenkrat zagledam v odprtem zvoniku dvoje oseb, in sicer žensko in moškega. Ko pridem bliže, ju spoznam za klerikalna zaljubljenca. Nagovorim ju, kaj delata tukaj v zvoniku, mi pa odgovori prednji gospodič: »Kar midva delava, so tudi že apostoli delali!...« In kaj sem hotel, pijunil sem po strani ter nadaljeval svojo pot. Vidite torej, počtenjaki, kaj si dovolijo klerikalci v poljanski dolini. Zalostna jim majka! — Potnik.

Začudeno je Štipalka spačila starikavi obraz.

«Pa nikomur ne pravi,» ji je zabičila Malka, oziraje se okrog sebe, ali jo morda opazuje gospodinja, ki ni mogla trpeti, da bi se dekla razgovarjala s sosedi.

«Ne boja se, saj je že itak vse znano,» je menila postarna ženica, ki je prilezla po cesti. «Na vse zgodaj se je odpeljala...»

«Kam? Za koliko časa?» je viknila Malka.

«Hm, kam? Po širokem svetu! Tavalala bo po potih, po katerih mnogi iščejo sreče, pa se jih toliko izgubi...» je modrovala izkušena ženica.

«Uboga Mimit!» se je Štipalka naslonila na ograjo ter je skremžila obraz.

S hčerjo je bila ponižana tudi Kamnarica. Nade, ki jih je stavila na svojo ljubljenco, so ji izpuhte v prazen dim. Rana, zadana po njenu nenadni ločitvi, se je kmalu pokazala tudi na zunaj. Pričela je bolehati; žalost in skrb so jo položile na bolniško posteljo. Z vidnimi koraki se ji je bližalo najhujše, česar se je bala vse življenje: gospodarstvo bo morala poveriti Ivanu ter se odreči gospodinstvu, ki na obsežnem posestvu ni smelo ostati brez naslednice.

«Ivan,» ga je poklicala k sebi nekega večera, ko je opravil živino, «vidiš, vsega je na svetu enkrat konec. Trdna sem bila kljub svoji mehki naravi, posebnih bolezni nisem poznala v življenju. Zdaj pa se bom morala ukloniti...»

Solza se je utrnila Ivanu ob materinih besedah in pogled na njeno upadlo lice mu je pospešil utripanje srca.

«Ivan, od smrti tvojega očeta je minulo trideset let. Odtakrat sloni na meni teža gospodinjstva in skrb za našo hišo. Čas je, odložiti jo na tvoje rame. Jutri moraš po notarja, da napravim oporoko, ker ne maram, da bi imeli sitnosti po moji smrti. Zase ne bom zahtevala mnogo. Kočo, ki smo jo pred leti kupili od Brvarja, naj podeduje Micka, da bo preskrbljena, če se na starost povrne v domači kraj. Malka naj ostane pri hiši; grdo bi bilo, če bi jo pogladi po svetu na stara leta. Vidiš, posebnega bremena ti nisem naložila. Lahko bo izhajal, ako te ne zaleze kaka nesreča... Poišči si pridno gospodinjo; če se ne motim, imaš že izbrano...»

«Že davno, mati,» je priznal odkritosrčno. «Moja bodočnost je združena z usodo Brezarjeve Anice.»

«Bog vaju blagoslovit!»

Malka je po materinem naročilu ostala pri Kamnarju, preskrbljena z življenjem in stanovanjem. Vdano se je oklenila mlade gospodinje — Brezarjeve Anice, ki je prinesla k hiši zlato srce in pridne roke.

«Gospodični!» Mimi se je na starost zahotelo po tistem Zabrđu. Kakor tajka je prišla v domačo vas ter se je naselila v koči, podedovani od matere. Vrnila se je v oguljeni obleki, katere kraj je razodeval, da je bila nekdanj lepota. S seboj je pripeljala bolešno hčerko, ki si jo je v mestu prislužila za pokoro na stara leta.

Stajerska:

LAŠKO. Sijajno uspeli shod Narodnega bloka v Laškem dne 6. t. m. je tako preplašil naše klerikalce, da se ga z največjo potrlostjo spominjajo v zadnjem «Slovenskem Gospodarju». Le kar jezite se! Mi Laščani nismo tako zaostali, da bi poslušali klerikalne demagoge, in spoštujemo le ljudi, ki znajo v skupščini delati, ne pa samo kimati in bujskati.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Agitatorji trhe ladje SLS pri nas še dalje varajo ljudi ter jim obetajo raj na zemlji. Toda treba je poznati volka v ovčji obleki. Število onih, ki znajo pametno misliti, je pri nas čimdalje večje. Vsak, ki ima zdravo pamet ve, da je klerikalna stranka med vojno zagovarjala zločinsko staro Avstrijo, a ko smo dobili Jugoslavijo, so bili klerikalci vedno za to, kar je ljudstvu škodovalo. — Mestni odbor občine Sv. Krištof, pri katerem so sami klerikalni ateki, se briga samo za klerikalno politiko, ne pa za stvari, ki so koristne in potrebne za ljudstvo. Zato ni čudno, da se že vso zimo nahajajo veliki kupi šodra na cesti od Trnovega do Sv. Jederti še nerazsuti. Ko pridejo občinske volitve, bomo mi občani temejito obračunali s temi klerikalnimi zaspanci.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Da je ljudstvo pri nas čez dalje bolj sito divjega klerikalizma, to so dovolj jasno pokazale sedanje skupščinske volitve. Pred dvema letoma so še skoro vsi Svetojedertčani drveli za tigri, a ko so pokazali ti svojo nesposobnost, je začelo število klerikalcev padati. Število glasov za samostojne demokrate se je pri teh volitvah pomnožilo za šestkrat, a klerikalci so padli skoro za polovico.

SMARJE PRI JELŠAH so čuden kraj. Imamo razne klerikalne kavke, ki so strašno plašne, a vendar bi rade nas naprednjake povelje s kostmi vred. Imen raznih klerikalnih mojstrov ni niti vredno imenovati. Včasih so tako jezni, da bi najraje skočili iz kože in se zraven nje usedli. Tak možak je n. pr. g. Anderluh, ki je bil v strahu, da ne bi klicali v nedeljo na napovedani bakljadi v znak, da smo zinagali pri volitvah, «Do! z Anderluhom!» Tega se je namreč g. Anderluh najbolj zbal. A da bo potolažen in da bo uvidel, kako malo ga imamo v mislih, naj mu samo tebe povemo: Zaporedni red naših misli je tale: Na misel nam prihaja najprej domovina, nato narod, potem delo, nato blagor naroda, nato sreča njegova, nato pa dolgo, prav dolgo ničesar, nakar sledi prazen «luft», potem zopet dolgo ničesar, a nato šele g. Anderluh. Šilo.

SV. EMA. Na dan volitev se je najbolj koračil Radičev agent Gregor Pevec. Naš narodni poslanec g. dr. Pivko naj mu zato v Beogradu izprosi politično kolajno I. vrste, in jo za zaslugo, ker je že pri vseh strankah sodeloval. Grega, na svidenje še z drugim materijalom. — Volilec.

ZIBIKI. Pri Deželanu so imeli gostijo; Poročila se je hčerka Marija Pevec z Janezom Plevnikom, posestnikovim sinom v Koretnem. Kakor je povsod na Slovenskem navada, gre do fantje na poročni večer na navestin dom oglatit in če gospodar in starešina dovolita, smejo tudi priti v hišo plesat. Pa to je le za fante, ne pa za može. Može smejo samo doma pri svojih ženah oglatiti. Na to gostijo se je pa pomešal med samec tudi z vinskimi duhovi obloženi klerikalni lovec Anton Kočar. Ker so svatje baš plesali, je Kočar zahteval od

godcev, da naj utihnejo in začnejo za oglatje gosti. Seveda ga je starešina vprašal, kdo mu je dovolil priti v hišo svate motit in ali je za moža spodobno, da to počenja; to je za fante, ne pa za zakonske. Sploh pa že tudi fantje opuščajo to razvado. — Pika.

ŠENTJANŽ PRI ZIBIKI. Tukaj se je poročil v podružnici sv. Janeza 16. t. m. kmetski sin iz znane Orehovške hiše Martin Tojnko s Tončko Fermetova. Novoporočencema želimo čbilo zakonske sreče.

ŠENTJANŽ PRI ZIBIKI. (Požar.) Tukaj je nastal 16. t. m. velik požar. Začela je goreti ob štirih popoldne hiša, last g. Ivana Tojnka, gostilničarja in posestnika. Ker je bilo močno vetrovno, se je požar hitro razširil tudi na zraven stoječa poslopja, hlev, cerkveno hišo in slednjič tudi cerkvi sv. Janeza ni prizanesel. Edini zvon, ki je še visel v stolpu, je padel na obok in se poškodoval, da ne bo več za rabo. Škode je nad milijon kron, zavarovalnina pa le malenkostna. Le požrtvovalnosti prebivalstva: od blizu in daleč se je zahvaliti, da ni pogorela vsa vas. Občine v tem kraju, kjer ni nobenega gasilnega društva, se pozivljajo, da nabavijo vsaj najpotrebnejše gasilno orodje.

ROGAŠKA SLATINA. Tukajšnji slikarski mojster g. Erjave, še vedno nemškutari in sanja o časih pokojne Avstrije. Svojim učencem vpisuje v delavske knjižice sprichevala v nemškem jeziku. Možak, ki je izdajalec materinega jezika, še sedaj po tolikih letih noče tega razumeti, da smo v Jugoslaviji. Toliko v pojasnilo, da bo javnost možaka poznala, kada bo rabil zaslužel od zavednih Slovencev.

LAŠKO. G. urednik, jaz se zelo čudim, kako da Vaš dopisnik ni povedal še drugih zanimivosti o volitvah. Takole je n. pr. zelo zanimivo, kdo je na predvečer volitev prilepljal lepake za nemško listo. Videli smo starega Teodorja Drolza (v «Jutru» smo imeli njegovo ime kot Holz), kako je s tresočo roko prenašal piskrček pcpa, zraven njega pa dva poba, in sicer Mastenovega, ki je za pisarja pri dr. Zanggeju v Celju, in pa nekoga Hermana, sina bivšega redarja v Laškem in vsaka gostilničarja v gostilni hrastniškega peka v Laškem. Zadnji je zaposlen v Delniški pivovarni v Laškem. Hrastniški rudniški ravnatelj Drolz je lahko ponosen na svojega strica in pa na tega fanta. G. Masten se pa tudi kaže hvaležnega s tem, da pusti svojega nepridiprava uganjati agitacijo za Nemce. Pa zdaj še lahko, saj ima penzijo po pomoči demokratov. — In v tem tudi niste nič pisali, kako je zapustil predstavitelj klerikalcev naš volilni shod. Pravijo, da ga je ta dogodek izpametoval. Bomo videli. Laščani, pridite k pameti — zapomnite si ljudi, ki nas poznajo samo takrat, kadar si zaželiyo naše pomoči in naših denarjev, sicer pa nas izdajajo na vsak korak. Glejte peka F., zvestega pandurja G. Z., občudujte njegov značaj in potem sodite.

VIČANSKI VRH PRI VELIKI NEDELJI. Pred nekaj dnevi se je zbralo v neki tukajšnji kleti pet klerikalcev, katerih vsak je bil iz druge občine. Ko so ga imeli že dosti v svojih kunstnih glavica, so se drli in peli tako «lepo», da je rekel neki mož: «Ako se bo to večkrat zgodilo, bodo pri nas vse krave zvrgle.» Zvečer se je pri njih iz radovednosti zgasil tudi neki odločni naš pristaš, katerega so potem napadli, najprej z besedami in potem celo z nožem ter ga tudi hudo ranili. Posebno se je odlikoval v napadanju tega našega pristaša možak iz Ključarevcev. Vam, dragi bralec in pristaši naše stranke, polagam na srce: Vsak se naj drži svojega; nihče iz

med nas naj ne podpira rokodelcev, ki ne mislijo z nami. Zavedajmo se gesla: Svoji k svojim! — A. S.

SV. KRIŽ TIK ROGAŠKE SLATINE. Tukajšnji nadžupnik ima hlapca, ki je jako usmiljenega srca; pri zadnjih volitvah so se njemu slatinski Nemci tako globoko v srce zasmilili, da je vrigel kroglico v 8. skrinjico s pripombo: Naj imajo, saj vem, da so ubogi.

SV. MARTIN PRI VURBERKU. Od mnogih krajev je bilo čitati v «Domovini» o volilni borbi pred volitvami in o izidu volitev, samo iz v Slovenskih goricah ležečih krajev je malo slišati, iz našega kraja pa sploh ničesar. Opazovalec se zdi, da je ta kraj z deskami zaplankan. No, če se to tako prilično vzame, bi to lahko potrdili. Saj se resnično pri mnogih volilcih opaža, da niso baš bistri, ker še vedno ne znajo misliti s svojimi lastnimi možgani, ker bi morali uvideti brezplodno delovanje slovenskih klerikalnih poslancev v narodni skupščini. Pokazali so naši volilci to ne dan volitev, ko so oddali 260 glasov za klerikalne tigre. — Kjer vlada klerikalizem, tam ni kulture, ni pravega napredka. Da ta stranka ne pozna kulture ter zaradi tega tudi ne prizna proste volje posameznika, se je že neštokrat pokazalo. Klerikalci so povsod enaki. Posebno piko imajo pri nas na naprednega trgovca g. J. K., kateremu so v njegovem domostvju noči od 16. na 17. pobili nekaj šip na oknu. To je tista hvalisana kultura klerikalizma, ki vedno zapeljuje svoje nezavedne pristaše k razbojništvu in maševanju proti drugače mislečim osebam. Hinavci, ki hodite pridno v cerkev in k spovedi, pa še ne poznate deset božjih zapovedi! Ali vas tako uče v cerkvi oni nezmisljivi duhovniki, ki niti svojega najvišjega cerkvenega poglavarja nočejo poslušati? Ali ste se hoteli znositi nad možem, ki ga sumite, da vam je zmešal vaš našt v zadevi volilnega lokala, ki je bil gotovo neprimeren kot zasebna hiša s tesno sobo, med tem, ko je bilo šolsko poslopje na razpolago? Zelo zanimivo pa je baje bilo gledati dolge obraze mož, ki so bili v volilni komisiji, posebno pa še šentmartinskega župana, ko so se morale po prihodu volilnega komisarja skrinjice prepeljati na novo v hišo. G. župan si bo to lekcijo menda le zapisal za ušesa. Izid volitev je bil naslednji: leta 1923. so dobili klerikalci 300 glasov, sedaj pa le 230. Vi greste nazaj mi pa naprej, ker smo dobili 14 kroglice, zadržite pa samo 5. Počas! se bo tudi nri nas zjasnilo.

SV. JURIJ NA PESNICI. Tukajšnji klerikalni prenapetež tudi po volitvah ne miruje. Da bi svojim slepim kimavecem prikril zmago Narodnega bloka v vsej državi in svojo lastno blamažo v Sv. Jurju, kjer mu je Radičeva kokodajska na klic SLS «proti veliki Srbiji» 8. t. m. iznesla tik njegove skrinjice 49 jejo in je dobila klerikalna stranka od 201 komaj 68 glasov, si je odprl svojo prenapeto žilo, po kateri se preliha brozga satanske perfidnosti, namočil vanjo belcebubovo pero, da v «Slovenskem Gospodarju» mene opraska, g. Stan-ka Terčelja in našo finančno kontrolo, katero vodi obče spoštovani g. Ivan Namar, pa sramoti. Kljub temu, da je dalo okrajno sodišče v Mariboru 21. junija 1923. popolno zadoščenje mojemu narodnemu značaju, me brezimad neprenehoma naziva nemškutarja, v zadnjem «Slovenskem Gospodarju» pa še z nesramno predrznostjo trdi, da sem «ritkal sladkosti zidmarkine in šulterajnske kase, ter da sem od g. dr. Pivka in g. dr. Žerjave prejel 10.000 dinarjev za volilno agitacijo. S pozivom, da se javi s polnim imenom, imenujem dotičnega

dopisnika nesramnega lažljivca in najpodlejšega denuncijanta. Oni, ki mi sam osebno ali po katerikoli drugi osebi dokaže, da sem prejel le en izdajalski vinar od Südmarke ali od Schulvercina, oziroma da sem bil z njima v najmanjšem stiku, ali dožene, da sem prejel le eno paro za volilno agitacijo, postane istega dne na podlagi notarske pogodbe lastnik moje hiše na Jurskem vrhu št. 51 z vso opravo in vsem orodjem, z vrhom in čebelnjakom vred brez vsakih bremen. Onih 10.000 Din, katere sta mi baje stisnila v žep gg. dr. Pivko in dr. Zerjav, odnosno gg. Pašić in Pribičević, pa dam za nove šentjurske zvonove, ki še niso zagledali luči sveta in zato ne morejo stokati za odhajajočim dušnim pastirjem g. Franciškom Spindle-jem, njegovim «Angelčkom», cesarjevičem Otonom in Zito, «materjo sirot». Gradbo žag in mlinov za kmetijski obrat sem opustil, ker gradim žago, ki bo rezala klerikalnega zmaja na «štuke», in sestavljam mlin, ki bo mlel klerikalne denuncijante. Zmlet pa bo tako strupena, da je kmet ne bo mogel uporabljati kot umetno gnojilo za svoje travnike, ampak se bo morala v odrešenje vsega sveta iztresti v Mrtvo morje. — Sv. Jurij na Pesnici, 22. febr. 1925. — Ivan Robnik.

MARIJA SNEŽNA. Podpisani Janez Kramberger sem bil pred dvema letoma kaznovan na 20 dinarjev globe. No, in ta smešna stvar se mi je že parkrat maščevala. Ko sem bil kmalu nato izvoljen za občinskega predstojnika, je okrajno glavarstvo odbilo mojo izvolitev in je občinski prdstojnik mesto mene nadalje ostal Marijan Cirher, kateremu sem že marsikatero zabrisal pod nos. Ko pa sem letos dne 8. februarja tudi jaz hotel izvršiti svojo volilno pravico in se navzlic bolezni peljal na volišče, je ta občinski predstojnik stopil pred mene in mi dejal: „Ali ne veš, da tri leta ne smeš voliti, ker si bil obsojen na 20 dinarjev globe?..“ Pa se nisem dal kar zlepa odpraviti in se bomo o tej stvari in o marsičem še pomenili. Ne boste nas, klerikalci, kar tako odganjali z volišča kakor vlačuge s plesa in skrbeli samo za lastne volilce. Še bomo pregledovali volilne imenike! Ko sem še ostal tam na volišču, sem videl, da je od 30 volilcev bilo kar 12 zavrnjenih, ker niso bili v zapisniku. Med tem, ko so se ti jezili, pa je gospod kaplan iskal klerikalce okrog, katerih nobeden ni manjkal v zapisniku. Pa še drugega nereda je bilo na volišču dovolj: iz ene občine občinski predstojnik ne prinese zapisnika, drugi ne pride, tretjemu manjka polovica vpisanih ali pa ima tudi take vpisane, ki so res bili že težje kaznovani. Če bo treba, bomo pa se dali v „Domovini“ pojasniti. Ta list pri nas radi beremo in ga željno pričakujemo sleherni petek ali soboto. Vsem čitateljem pošilja prijazne pozdrave: Janez Kramberger, posestnik, mlinar in žagar v Svečenah, pošta Marija Snežna.

NARAPLJE PRI PTUJSKI GORI. V nedeljo 15. t. m. so se zopet pokazali Narapljani. Priredili so v šoli igro v prid ubogim otrokom. Upoštevaajoč razmere, je pač bil lahko vsakdo zadovoljen. Igraleem se je poznalo, da niso bili prvič na odru, četudi bi bilo lahko marsikaj izraženo bolj prepričevalno. Strogo pismeno besedno izraževanje vpliva hvarno in škoduje vtisu. Predolgi odmori ne zabavajo. Maske so bile po večini posrečene. Vse pa je pričalo o poškrtovalnosti, dobri volji in marljivosti. Hvala Vam, Narapljanil! Na svidenje!

KLJUČAROVCI PRI ORMOŽU. Pod tem naslovom smo prejeli več dopisov, od katerih pa smo priobčili le dva. Nobenega teh dopisov pa nam ni poslal g. Franc Hebar, ki tudi ni imel z njimi nikake zveze. — Uredništvo.

Koroška:

MEZICA. Volitve 8. t. m. so se pri nas slabo obnesle. Od 14 skrinjic so dobili glavne deleže SLS, socialni demokrati in Radić. Poslednji je dobil v Mežici in Dravogradu prav presenetljivo število kroglic. Volili so ga komunistično navdahnjeni delavci in z SLS zaradi domačih razmer nezadovoljni kmetje. Razna bremena in dajatve tukajšnje ljudstvo zelo tlačijo, zato je nezadovoljnost velika; na vsem pa so krivi domači veljaki. Volitve so pokazale malo čuta za patriotizem v naši dolini, ki je bila pred prevratom po večini nemškutarska in tudi dandanes ni boljša: z žledcem doma, s srcem preko meje. Kakor slabo proti državi so se tudi slabo pokazali celo proti svojemu rojaku-kandidatu Grafenauerju, ki je v najhujših časih kot poštenjak zastopal svoje Korošce. Ni mu pač bilo treba kandidirati na radikalsko-separatistični listi gosp. dr. Ravnika, ki je doigral. Kaj pa demokratska stranka? Med uradničtvom ima svoje pristaše in med Sokoli, med tukajšnjim ljudstvom pa prav malo, ker je ljudstvo še strašno zacatlo. Imamo pa pri nas med vsemi sloji tipe posebne vrste. Od leta 1918. dalje so si posamezne osebe preskrbele prav izberne sinekure v raznih službah pri uradih, razmejitvi, šolstvu itd. Ako takega možaka potiplješ za politično žilico, je takoj pri roki z izgovorom: Tukej na meji smo samo Slovenci. In ti «Slovenci» so volili 8. t. m. v same protidržavne skrinjice, glasovi za državo so se kar poizgubili. Ampak sedaj bodo zopet romali od Maribora in Ljubljane do Beograda po razne podpore, službe, sinekure in podobna priznanja izjavnega državljanstva. Znati je treba. Naš opis je resničen in zato mnogim tudi ne bo ugajal. Skoro bi bil pozabil na dr. Gosarja; možak je pustil zase agitirati na drugo mesto postavljenega bivšega poslanca Kugovnika, a sam je v neki gostilni zagovarjal in hvalil republikanstvo, da so se celo orožniki zanj zanimali.

Kmetijski pouk

VELIKE POŠKODBE PO POLJSKIH MIŠIH.

Po raznih krajih naše dežele so nastopile poljske miši v velikih množinah in delajo težko škodo po njivah in travnikih. Posebno veliko trpi Prekmurje in nekateri kraji po Gorenjskem. Po teh krajih bo velik del zimske strni popolnoma uničen. Poškodovana mesta po njivah so čisto gola, tako so objedena od miši. Luknja pri luknji, taka je zunanja slika teh prostorov. Letošnja zima, ki je brez snega, še bolj pospešuje vse to pustošenje, ker se miši napreje in napreje pasejo na površini njiv in klestijo mlado strni.

Škoda, ki nastaja našim poljedelcem po prizadetih krajih, je že sedaj ogromna. Še večja bo pa spomladi, ko bodo pošle vse zimske zaloge in bodo miši kar od kraja platile na mlado žito in druge posetve. Tudi se bodo miši parkrat na novo zaplodile in tako razmnožile, da bo ves boj še mnogo trši, če jih ne bomo skušali o praviem času zatreti.

Danes se zanašamo vse preveč na to, da jih mora biti naravnim potom konec, da bodo same po sebi izginile, ravno tako kakor so se pokazale. Ta tolažba pa ne drži, če pomislimo, kako so miši v zadnjih letih po drugih krajih nastopile in pustošile njivske pridelke. Danes je naša naloga, da se z vsemi silami lotimo boja proti tem nebrojnim škodljivcem. Na noben način ne smemo zanemarjati tega pokončavanja, ampak nasprotno. Naša dolž-

nost je, da nastopimo proti mišji nadlogi skupno z vsemi sredstvi, ki so nam danes znana. Pozneje, ko je škoda že tukaj, ne pomaga nobena tožba in noberio stokanje. Pomagati si treba, dokler je čas.

Ker se miši neznansko hitro plodijo (ena miš ima po petkrat ali šestkrat mlade in povrže v enem gnezdu po pet do osem mladih, tako da jih skoti letno poprek po 30), je treba boj proti mišim započeti tudi tam, kjer se do sedaj še niso tako močno zaplodile. Saj nam tudi po teh krajih dela o veliko škodo po njivskih sadežih, po deteljščih in travnikih. Drugače živimo v nevarnosti, da se nam miši ravno tako močno zaplode kakor so se letos po Gorenjskem in v Prekmurju.

Proti mišim zaleže le skupen boj. Po vseh prizadetih občinah naj izda županstvo poziv, da se lotijo vsi posestniki skupnega zatiranja. Vsak posameznik je dolžan na svojem imetju preganjati tega škodljivca. Le v tem primeru, če se lotimo vsi skupaj takega pokončavanja, se je nadejati primerne uspeha. V nasprotnem primeru pa ostanemo sami krivi, če nam miši uničujejo naše pridelke in nam prizadevajo ogromno škodo.

Gospodarstvo

TRŽNI PREGLED.

ZITO. Cene prilično nespremenjene, vendar nagibajo k nazadovanju. Na novosadski blagovni borzi so bile zadnje naslednje cene: pšenica 450 do 460 Din, turščica 195 do 215 Din, moka „0“ 660 Din, otrobi 160 Din.

ZIVINA. Na zadnjem zagrebškem sejmu so cene volom in mladi živini porasle, a kravam, teletom in svinjam oslabele. Cene za kilogram žive teže: biki 10-75 do 11-25 Din, voli prvovrstni 13 do 13-50 Din, drugovrstni 10-75 do 12 Din, tretjevrstni 8-50 do 10 Din, krave, prvovrstne 11-50 do 12-50 Din, drugovrstne 9 do 10 Din, tretjevrstne 4 do 5 Din, junice, prvovrstne 12-50 do 13 Din, drugovrstne 11-50 do 12-50, junci, prvovrstni 13 do 14 Din, drugovrstni 10 do 11-50 Din, teleta 13-50 do 16-50 dinarjev, svinje, nepitane 12 do 15 Din, pitane sremske 17 do 17-50 Din, pitane hrvatske 16 do 17-50 Din.

KRMA je imela na zagrebškem sejmu naslednje cene: detelja in lucerna 125 do 150 Din, seno 75 do 125 Din, otava 125 Din za 100 kg.

= Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 25. t. m. v devizah: 100 avstrijskih kron za okrog 8¼ pare, 100 italijanskih lir za 251 Din 65 par do 254 Din 65 par, 1 dolar za 62 Din 5 par do 63 Din 5 par, 100 češkoslovaških kron za 183 Din 50 par do 186 Din 50 par.

= Vinski vzorčni sejem priredi Vinogradniško društvo za Belo Krajino dne 12. marca v Metliki v prostorih g. Zalokarja pri kolo-dvoru. Razstavljeni bodo samo belokranjska vina, posebno iz okolice Metlike. Sejem je nadaljevanje vsakoletnih vinskih vzorčnih sejmov, ki jih prireja tamkajšnje vinogradniško društvo.

Beleške

— Hujskajoča duhovščina. V «Slovencu» je pred dnevi objavil župnik g. Cegnar iz Stranj dopis, v katerem sam odkrito priznava, da je v cerkvi s prižnice nastopil proti «Domovini», in sicer zato, ker je v šoli zvedel od otrok, da jo bero. V svojem dopisu tudi vprašuje, ali je «Domovina» za nedolžne otroke, in pravi, da

radi tega še ni zločinec, ako varuje nedolžne otroke pred pohujšljivi. Mi bi g. župnika predvsem vprašali, radi česa smatra «Domovino» za pohujšljivo? Ali mogoče zato, ker odločno nastopa proti pogubni politiki dr. Korosca in klerikalne stranke. Zakaj ni prepovedal otrokom splošno čitanje političnih listov? Zakaj pa ni otrokom prepovedal čitanje «Domoljuba» in drugih klerikalnih listov, ki se v svojih ostrih izpadih poslužujejo mnogo bolj «kraftnih» besed kakor naš list? Ali more morebiti reči, da «Domoljub» radi svoje pisave, ki hujska proti državi in goji samo politično sovraštvo, otrokom ni škodljiv? S čim more dokazati, da ni pisava «Domovine» le lj dostojna kakor pa pisava «Domoljuba»? Župnik Cegnar v Stranjah je s svojim nastopom samo dokazal, da zanaša politiko tudi v šolo med nedolžne otroke! Otroke je izpraševal, kje boro doma «Domovino», potem pa je napadel še v cerkvi starše. Torej politično hujskanje v cerkvi in šoli! Ali se to spodobi za katoliškega duhovnika, ki bi moral po vseh verskih in cerkvenih postavah širiti nauk krščanske ljubezni ne pa sovraštvo? Župnik Cegnar «Domovino» s svojim nastopom ni prav nič škodoval, nasprotno je napravil za «Domovino» še dobro reklamo, ker jo hočejo sedaj vsi ljudje v njegovi župniji brati v radovednosti, zakaj jo je župnik prepovedal. «Domovina» roma sedaj iz rok v roke in nas to samo veseli. Na drugi strani pa odločno obsojamo nastop župnika, ker cerkev ni za to, da bi se v njej politiziralo, in tudi šola ni za to, da bi se otroci vlačili v politiko! Župnik v Stranjah je s svojim nastopom samo dokazal, da mu je za hujskanje in politiko več, kakor pa za vero in cerkev. Upamo pa, da niso več daleč časi, ko se bo moral tudi župnik v Stranjah izpreobrniti. G. župnik, bodite pravični!

+ Bruma v lastnem očesu ne vidi. Pucljev „Kmetijski list“ s smešno domišljavostjo „ugotavlja“, da je „Domovina“ v volilni borbi Puclja najhujše napadala. Nič ni res, „Kmetijski list“ s tako trditvijo uganja licemerstvo. „Domovina“ je samo plačevala milo za drago in neizprosno kakor napram vsem drugim klevetnikom zavračala izpade „Kmetijskega lista“, ki je v volilni borbi in v nebrzdani gonji proti demokratom in Narodnemu bloku postal že pravcati drugi „Domoljub“. Tudi Pucljev „Kmetijski list“ se je namreč navzel tiste manire političnih klevetnikov, ki menijo, da se slovenskega demokrata sme poljubno napadati, da pa slovenski demokrat stori hud greh, ako se drzne udariti nazaj.

+ Lepi narodnjaki so klerikalni petelini. V Kočevju so sklenili za zadnje volitve z Nemci dogovor, da jim bodo dali za primer zmagane nemške šole tudi v takih kočevskih vaseh, kjer je samo par Nemcev. Kočevski kaplan Flajnik je med volitvami raznašal nemški list „Gottscheer Zeitung“, ki je pozivala Nemce, naj volijo klerikalce, ker so jim obljubili gotove dobrote na škodo slovenskega ljudstva. Klerikalni poslanec župnik Škulj pa je objavil v omenjenem nemškem listu po volitvah pismo, v katerem se zahvaljuje kočevskim Nemcem za zvestobo in disciplino, ki so jo pokazali napram klerikalni stranki. Kočevski primer nam dokazuje, da so klerikalci vedno pripravljene prodati koristi slovenskega naroda radi svoje strankarske koristi. Seveda bodo kljub temu vpili še nadalje, da so oni največji in edini branilci koristi slovenskega naroda!

+ Dvojna taktika SKS. Občina Št. Jernej na Dolenjskem je bila od nekdanj klerikalna trdnjava. Pri zadnjih občinskih volitvah pa so se naprednjaki združili, nastopili skupno ter tudi zmagali. O teh volitvah poroča tudi „Kmetijski list“. Takoj za svojim poročilom pa prinaša članek, v katerem razlaga, zakaj so se v Ljubljani

zvezali pristaši SKS. s klerikalci za skupni nastop pri občinskih volitvah. V Št. Jerneju so samostojni nastopili skupno z demokrati proti klerikalcem, v Ljubljani pa se samostojni vežejo s klerikalci proti naprednjakom. To kaže, da je med samostojnimi kmeti na deželi še nekaj zdravega razuma, med njihovimi voditelji v Ljubljani pa sploh nobenega ni. Riba pri glavi smrdi! „Kmetijski list“ se sicer izgovarja, da v Ljubljani JDS. ni povabila samostojnih k sodelovanju, tega pa ne pove, da so se takoj na prvi poziv odzvali povabilu klerikalcev in sklenili z njimi dogovor za občinske volitve. Poleg tega je še klerikalna kandidatna lista v Ljubljani tako sestavljena, da niti v najboljšem primeru ne more priti v občinski svet zastopnik SKS. Primera v Št. Jerneju in v Ljubljani nam kažeta, kje tiči zlo. Ljubljanski voditelji SKS. so zakrivali, da ni dobila njihova stranka pri skupščinskih volitvah več mandatov, ki bi jih lahko v zvezi z Narodnim blokom. Kmetje na deželi, ki čutijo na lastni koži bolj kakor pa njihovi komandanti v Ljubljani pogubonočnost klerikalne politike, s svojim zdravim razumom pravilno presoja položaj in se združujejo v skupno napredno fronto proti klerikalcem, v Ljubljani pa jo voditelji SKS. razdirajo. Ali je taka dvojna taktika v zdravi in svojim načelom dosledni stranki sploh mogoča?

+ Ustavili so nas. Pišejo nam: Pod gornjim naslovom se hvali nekdanji avstrijski „Slovenski Gospodar“, da je bil vedno neustrašen zagovornik slovenstva. Spomnimo se le za deset nazaj, da poznamo, kako je bil ta „crjaški“ boj „Slovenskega Gospodarja“ proti Nemcem klavern, kajti ta list je najgrše blatil brate Srbe in Ruše, ter sploh vse, kar je bilo slovenskega, tako da je skoro prekašal nemško časopisje. Obenem pa je takrat „Slovenski Gospodar“ v deveta nebesa povzdigoval zločinske Habsburgovce in z največjim navdušenjem lagal o sijajnih zmagah Avstrije in Nemčije na bojiščih. Črni gospodje krog „Slovenskega Gospodarja“ naj ne mislijo, da smo bralci tega lista tako pozabljivi, da ne vemo več za njegove grehe.

+ Klerikalno hujskanje se nadaljuje tudi še po volitvah. Tako groze klerikalni hujskači našim pristašem na deželi, zlasti pa trgovcem in obrtnikom, ki so volili Narodni blok, z bojkotom. Klerikalno svobodoljubje, ki ga sedaj tako zagovarja klerikalno časopisje, ne dovoljuje namreč nikomur svobodnega prepričanja. Kdor misli drugače, kakor mu ukažejo klerikalni gospodje, tega skušajo tudi gospodarsko uničiti v svoji maščevalnosti. Naši somišljeniki naj nam sporoče vsak slučaj hujskanja proti volilcem Narodnega bloka, ki bi imelo namen komu škodovati v gmočnem oziru, da se hujskačem pravočasno stopi na prste in zaveže predolgi jezik.

Tedenske novosti

* Nove zastave naših polkov. Ministrstvo za vojsko in mornarico je odredilo, da morajo oddati vsi polki, ki so se v svetovni vojni proslavili, svoje zastave vojnemu muzeju v Beogradu, da se ohrani spomin na junaške čine še poznim rodovom. Pri tej priliki se bo vršila v Beogradu velika narodna manifestacija. Polki pa bodo dobili nove zastave.

* Oblednica osvoboditve. Dne 28. t. m. poteče prvo leto, odkar so Italijani izpraznili vas Zamet pri Reki. Prebivalstvo te vasi boče obletnico osvoboditve proslaviti na zelo slovesen način. Vršila se bo velika svečanost, pri kateri se tudi odkrije v spomin osvoboditve spomenik, ki bo izdelan izključno iz materiala istrskih gora.

* Lep jubilej. V ponedeljek je slavil 40letnico svojega nepretrganega napornega službovanja pri Trboveljski premogokopni družbi in obenem svoj god naš vrli somišljenik, jamomerec g. Matija Gerčar. Še na mnoga leta!

* Občinske volitve v Št. Jerneju na Dolenjskem. Pri nedeljskih občinskih volitvah v Št. Jerneju na Dolenjskem je po 30 letih klerikalnega gospodarstva zmagala napredna kandidatna lista.

* Občinske volitve v Trbovljah so preložene na 15. marec. Do sedaj je bilo vloženih že 6 list in je torej pričakovati, da bo borba za občinske mandate zelo ostra.

* Državna tovarna vagonov. Koncem prihodnjega meseca bo dograjena državna tovarna vagonov v Smederevu. V novi tovarni bo zaposlenih okrog 2000 delavcev in se bo lahko popravilo 4000 do 5000 vagonov na leto.

* Smrtna kosa v tujini. V San Franciscu v Ameriki je umrl naš rojak Simon Benet iz Kranjske gore na Gorenjskem, star 60 let. Pokojnik je bival 22 let v Ameriki. Blag mu spomin!

* Vesti iz Amerike. V Clevelandu je umrl Janez Jene, star 60 let, doma iz Škocjana na Dolenjskem. Istotam je povzročil vlak do smrti Petra Štefina, rodom iz Postojne. — V Ringu se je v rudniku ponesrečil Franc Kuder, doma iz Sv. Petra v Savinjski dolini. Odtrgala se je plast kamenja, ki ga je podsula, da je bil v mestu mrtel. V Ameriki je bil 16 let. Zapušta soprogo s hčerko. — V Auburnu sta umrla Mihael Aleš in Janez Medec. Slednji je bil doma pri Novem mestu. — V Frontenacu je umrl Franc Vesovjek, rodom iz Rimskih toplic.

* Na Muljavi je prošli terek umrl g. Jožef Ihan, ki je bil rojen 17. marca leta 1845. Bil je doslej edini še živeči sošolec pisatelja Jurčiča. N. v m. p.!

* Drugi sejem kož divjačine v Ljubljani. Da se omogoči prodaja do sedaj še neoddanih kož divjačine, priredi Lovska zadruga in velesejska uprava na prostoru velesejma v sredo, dne 4. marca II. kožni sejem. Kupei se opozarjajo na to prireditve, na kateri si lahko nabavijo dobrega blaga.

* Prvi del kazenske preiskave proti Radiću zaključen. Iz Zagreba poročajo, da je preiskovalni sodnik končal zasliševanje Stjepana Radića. Sedaj bo zaslišanih še veliko število prič, med njimi tudi mnogo novinarjev, ki so se udeležili Radićevih shodov in pisali poročila o njegovih govorih.

* V Heregovini je drevje v cvetju. V Mostarju je drevje že v polnem cvetju. Ljudstvo je upalo, da bo imelo letos dobro sadno letino, toda prezgodnje cvetenje je nade izjavilo.

* Snežni zameti. V Gorskem Kotaru na Hrvaškem je zapadel skoro pol metra visok sneg. Tudi v Liki je padel debel sneg in imajo vlaki radi tega velike zamude.

* Smrt v plamenu. V Subotici se je prošli petek v stanovanju vdove Teleki vnel bencin, katerega je žena rabila za mazanje nog. V trenutku je bila žena v plamenu. Ko so prišli sosede na pomoč, je bila vdova že mrtva.

* Ogenj v stanovanju. Prošli terek je izbruhnil v stanovanju delavca Ivana Dolinarja na Selu požar, ki bi lahko imel usodne posledice. Goreti je začela žimnica pod posteljo. Na klice 12letne Dolinarjeve hčerke je prihitel delavec Kastelic in ogenj pogasil.

* Nesreča pri streljanju z možnarjem. Preteklo soboto je posestnikov sin Viktor Burger iz Prevoj pri Kamniku streljal z možnarjem v Imovcah. Možnar se je pri streljanju

razletel, pri čemer je bil Burger težko ranjen na glavi. Prepeljali so ga v bolnico.

* **Zopet požar v Trnovljah.** V torek dne 24. t. m. malo pred 8. uro zvečer je prišlo goreti pri posestniku Čečku v Trnovljah pri Celju. Zgorel je kozolec, ki pa je k sreči bil prazen. Zanimivo je, da je sedaj gorelo v celjski okolici že tri torke zaporedoma, iz česar sklepa ljudstvo, da je zanetila požare ena in ista zločinska roka.

* **Pogorelo je 13. t. m. Alojziju Cencu** na Srobotnem gospodarsko poslopje. Ogenj je uničil vse poljedelske stroje, krmo, steljo, več sežnjev drv, žito kakor tudi vse poljedelsko orodje do zadnje motike. Edino živino je bilo še mogoče rešiti. Kako je ogenj nastal, se še ne vé. Škoda se cení na 100.000 Din, zavarovan pa je bil posestnik le za neznatno vsotico 500 Din — pač izpred vojne. Kmetovalci, obnavljajte in povišajte zavarovalnino.

* **Čaruga bo te dni obešen.** V petek dne 27. t. m. ob šestih zjutraj bosta na dvorišču sodnega stola v Osijeku obešena slavonska razbojnika Jovo Čaruga in Pavel Prpić, ki sta izvršila nebroj drznih roparskih umorov. Iz Sarajeva so bili že v torek pozvani krvnik in njegovi pomočniki.

* **Smrt krvnika Langa.** Na Dunaju je umrl po daljši srčni bolezni bivši avstrijski krvnik Lang, ki je zlasti med vojno spravil na oni svet veliko slovanskih in italijanskih glav. Zanimivo je, da je prvo smrtno obsodbo izvršil februarja leta 1900. v Novem mestu. Obesil je cigana Simona Helda.

* **Roparski napad v Radomljah.** Dne 19. t. m. proti večeru je bil pri mostu tik vasi Radomlje od treh neznanih storilcev napaden posestnikov sin Fran Znidar iz Mengša. Napadalec so ga podrli na tla ter mu odvzeli 1750 dinarjev gotovine. Po napadu so storilci pobegnili.

* **Velik vlom pri Borovnici.** V noči od 18. na 19. t. m. je bilo vlomljeno v trgovino Antona Kobija na Bregu pri Borovnici. Tatovi so odnesli za približno 80.000 Din blaga in 200 Din gotovine. Ukradeno blago so spravili v neki kozolec, ki stoji na precej samotnem kraju na Dolu pri Borovnici. Orožnikom, ki so šli takoj na delo, se je posrečilo zaslediti nekaj ukradenega blaga. Dne 21. t. m. pa sta prikorakala dva možaka pod omenjeni kozolec. Bilo je pozno zvečer in zato neznanca nista videla, da jima je kdo za petami. Prišla sta seveda z namenom, da pobereita ostali del plena. Nenadoma pa sta skočila iz skritišča dva orožnika in aretirala storilca: 33letnega Antona Finderla iz Buzeta v Istri in 18letnega Radoslava Tomca.

* **Strašna noč na ledu.** Nežidersko jezero na Madžarskem zamrzne pozimi tako močno, da hodijo preko njega ljudje peš in z vozovi kakor po cesti. Posebno dobrodošla je taka prilika prebivalcem obrežnih vasi, ki pridejo spričo dejstva, da je jezero zelo dolgo, a mesoma jako ozko, na ta način mnogo hitreje na nasprotni breg. Tako so napravili te dni dijaki neke bližnje višje gimnazije pod vodstvom profesorja preko zmrzlega jezera izlet v neko na nasprotnem bregu ležeče mesto. Proti večeru so se v dveh skupinah vračali proti domu. Toda samo prva skupina je prišla pravočasno domov, drugo je zalotila na potu megla, tako da je izgubila sled. Dijaki so se bali, da ne bi zašli v sredino, kjer led zaradi toplega vremena ni več dovolj trden. Počakali so torej, da se je napravil dan. Doživeli so pa strašno noč, kajti tresli so se od strahu, da se led vsak hip udere pod njihovo težo. Šele ob štirih zjutraj jih je našel oddelek ekspedicije.

Zanimivosti

Nepokopana trupla umrlih menihov

V Palermu v južni Italiji se nahaja starodavni samostan, ki ima v podzemlju grobnico, v kateri se nahajajo trupla menihov. Trupla pa niso pokopana, temveč stojijo ob stenah grobnice

izpremenjena v mumije, kakor vidimo na naši sliki. Da je pogled po teh izsušenih mrtvih truplih strahoten, je razumljivo. V to grobnico hodijo menihi spominjati se minljivosti tega sveta.

Belgijska apostolica v ječi

V Bruslju so pred kratkim aretirali žensko, ki se je izdajala za Kristusovega apostola ter zatrjevala, da čudežno ozdravlja ljudi. Pri svojih znancih je bila poznana kot George Maresco, toda njeno pravo ime je Berta Mrazek. Zgodovina njenega življenja je prav zanimiva.

Rojena je bila pred 35 leti v Bruslju. Njen oče je bil Ceh, mati pa Belgijka. V zgodnji mladosti je plesala v nekem cirkusu, jahala konje in slednjič postala krotilka zveri. Znanja je bila tudi kot dobra slikarica. Tekom vojne je bila strežnica v neki belgijski bolnici. Pri svojih predstojnikih je slovela kot zelo zanesljiva, zaradi česar je bila po vojni poslana v Nemčijo, da opazuje in poroča o oboroževanju Nemcev.

Ko je bila v Nemčiji, je nevarno zbolela. Zadel jo je mrtvoud in zdravniki so izjavili, da je ni mogoče ozdraviti, narko jo je belgijska vojaška oblast upokojila ter ji priredila izplačevati pokojnino. V bolnici je ležala eno leto. Rada bi bila šla v Lurd, toda ni imela dovolj denarja. Zato je naprosila, da so jo nesli v cerkev v Hal blizu Bruslja. V cerkvi je pričela kričati in zvijati se, nato je vstala in šla po stopnicah do oltarja. Bila je ozdravljena; dogodil se je čudež. O tem se je naglo razširil glas daleč okrog. Ko je njeno ime dovolj zaslovelo, je pričela ustanavljati novo vero in se sama postavila za pridigarja in apostola Kristusovega. V svojem stanovanju je napravila kapelico, kjer je opravljala svoje verske obrede.

Kmalu je imela okrog sebe mnogo pripadnikov, bogatih in revnih, ter začela čudežno »ozdraviti«¹ ljudi. Na bolnike je polagala sukno, o kateri je trdila, da jo je nosila angleška bolnišnica strežnica Edith Cavell, katero so Nemei tekom vojne ustrelili. Prihajalo je vedno več denarja in »svetnica«² je dobro služila. Pred oblastmi je imela mir, dokler je ni neka

deklica, ki je »apostolici«³ kupila hišo za 80 tisoč frankov in ji še posebej podarila 60 tisoč frankov, naznanila policiji. Mrazekova je bila aretirana in čaka v ječi na sodbo. Njeni privrženci pa se spogledujejo in premišljajo, ali so imeli opraviti s svetnico ali s prebrisano sleparico.

Kardinal Mercier je aretiranko na prošnjo družine omenjene deklice izobčil iz katoliške cerkve kot »trinajstega Kristusovega apostola«⁴.

Aretirana je bila pod obtožbo, da je s hipnotiziranjem izvajala od lahkovernih ljudi denar, sama pa zatrjuje, da sta jo poslala sv. Mihael in Kristus, da ozdravlja ljudi, ki v njo verujejo, na ta način, da prenese njihove bolezni na sebe. Za njo se sedaj poteguje veliko število najodličnejših žena, ki so prisegle, da so z lastnimi očmi videle velike čudeže in izzredna ozdravljenja.

V kapelici je imela čudodelna Berta na oltarju kipe Marije, sv. Mihaela, device Orleanske in nekatere druge. Vsakega bolnika, ki je iskal pri njej pomoči, je vedla pred oltar. Tu se je zamaknila, potem pa se zopet prebudila in izjavila, da je imela skrivnostno razodetje, v katerem ji je bilo povedano, na kak način se mora bolnik zdraviti. Pogosto je zbrala pred oltarjem tudi več bolnikov na enkrat. Po zamaknjenju je na svojih rokah in prsih pokazala izpuščaje, kar naj bi bilo znamenje, da je bolezen iz bolnikov prešla v njeno telo. Njene vernice trdno zatrjujejo, da je vse to res. Neka žena je celo pripravljena priseči, da jo je videla iti po stopnicah, ne da bi se ji njene noge dotikale.

Prerokovala je tudi, da bo kmalu konec sveta in da bodo prišli v nebesa samo oni, ki verujejo v njeno božje poslanstvo.

V ječi jo vsak dan opazuje slavn belgijski zdravnik za duševne bolezni dr. Vervaeck, da dožene, ali ni mogoče tudi duševno bolna. Dognalo je doslej, da so vsa njena ozdravljenja

bila zavešna ali nezavedna sleparstva lahko vernih ljudi, ki so v svoji bujni domišljiji videli stvari, ki se niso dogodile. Svoje čudeže je apostolica delala prav podobno receptu svoječasne vodiške Johance.

Princesinja — plesalka

Naša slika prikazuje neko indijsko princesinjo, ki nastopa te dni z velikim uspehom v Parizu. Plesalka je vsa nališpana z dragocenimi dragulji in nakiti ter vzbuja obilo pozornosti.

Zanimivo prerokovanje

Znani angleški pisec Steed je nedavno objavil svoje spomine, v katerih opisuje zanimive dogodke iz politične zgodovine zadnjih 30 let. Med drugimi dogodki najdemo v knjigi tudi nastopni primer:

Potujoč po Nemčiji je pruski princ Viljem, poznejši nemški cesar, leta 1849. došel v bližino Mainza. V tem mestu je takrat živel zelo stara ženica, kateri so pripisovali čarodejne sposobnosti. Govorilo se je, da je tej stari ženi budočnost — odprta knjiga. Tudi princ Viljem je sklenil, da obišče to ženo ter jo povpraša za svojo budočnost.

„Bog blagoslovi vaše cesarsko Veličanstvo!“ je pozdravila starka visokega gosta. Misel, da postane pruski prestolonaslednik poglavar vseh Nemcev, je bila takrat le sen rodoljubnih nemških pesnikov. Ta pozdrav je princa prijetno iznenadil.

„Kateri državi bom načeloval?“ je vprašal princ.

„Cesar Nemčije boš,“ je odgovorila starka.

Po teh besedah se je polastila princa velika radovednost. Dasi ni povsem verjel besedam starke, je vendar želel doznati, kdaj nastane to nemško cesarstvo. Starka je napisala na papir takratno letnico 1849., a pod to številko še enkrat to letnico na naslednji način:

1849

1

8

4

9

„Kaj dobite, ako seštejete te številke?“ vpraša starka princa.

„1871!“ nadaljuje starka, „boste kronani za cesarja Nemčije.“

„Kako dolgo bom vladal?“ vpraša princ.

„Nič ni lažje, kakor to ugotoviti,“ odvrne starka. „To je enostavno seštevanje na naslednji način:

1871

1

8

7

1

„1888,“ pravi princ in se smeji.

„Tega leta,“ izjavlja starka, „boste po dolgem in slavnem življenju umrli.“

„In kako dolgo bo trajalo nemško cesarstvo?“ vpraša končno mladi princ.

„Letnica 1888 daje na to vprašanje odgovor,“ pravi starka in pozove princa, da se sešteje letnica 1888 dvakrat takole:

1888

1

8

8

8

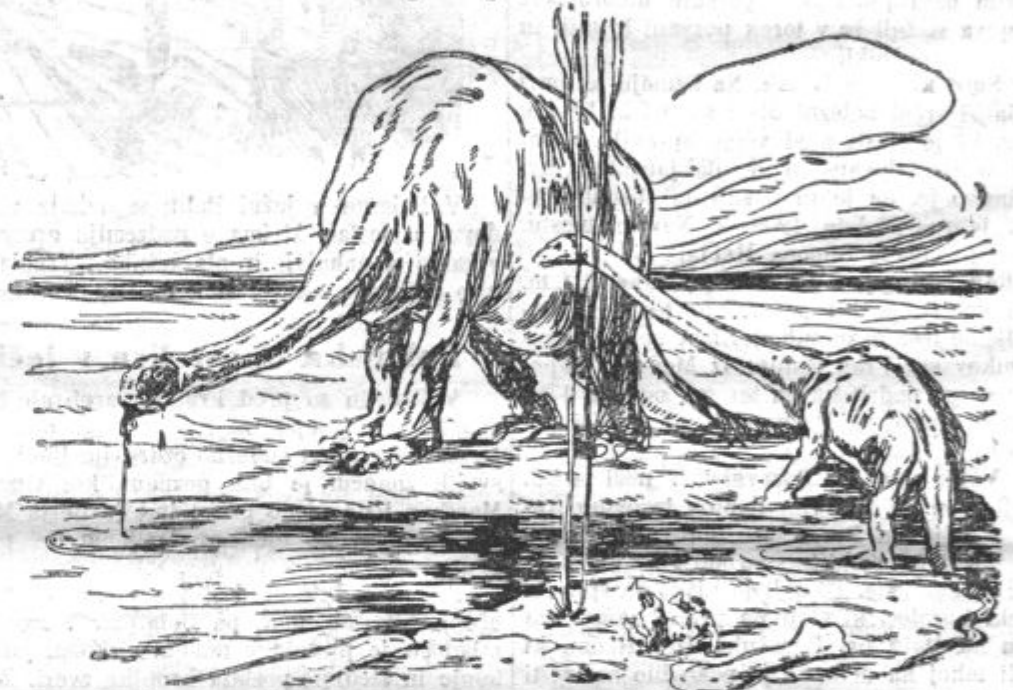
„1913?“ to bi bilo zelo žalostno, vzkligne princ in stisne starki zlatnik v roko. „Leto 1913.

je leto nesreče, ki bo prineslo razpad nemškega cesarstva,“ je naglašala prerokinja.

Prerokovanja starke so se skoro natančno izpolnila. Princ je leta 1871. postal nemški cesar, umrl pa je leta 1888. Njegovemu vnuku, cesarju Viljemu II. so bila dobro znana usodna prerokovanja starke iz okolice Mainza. Leto 1913. je pričakoval s strahom in pomiril se je šele tedaj, ko je leto zatonilo v večnost, brez posebnih nezdod.

Steed, ki opisuje to zanimivo zgodbo o princu Viljemu in starki iz Mainza, meni, da je cesar Viljem II. leta 1913. razne zunanje politične komplikacije rešil mirnim putem zgolj radi tega, ker se je bal, da bi nastopile neugodne posledice za nemško cesarstvo. To prerokovanje, ki se sicer ni izpolnilo točno ob napovedanem času, pa se je vendar z letom 1914., ko se je pričela vojna, približalo izpolnitvi. Z vojno se je namreč začel konec nemškega cesarstva in za ključek vojne je bil, da je nemško cesarstvo padlo ter nastopila nemška republika.

Predpotopni nestvor

Angleška muzejska ekspedicija, ki se je pred meseci podala v centralno Afriko, se je vrnila s precejšnjimi izkopninami. Našla je okostje ogromne predpotopne živali, imenovane gigantosaurus. Ako si predstavljamo to okostje kot živo žival, kakor vidimo na naši sliki, si moremo le približno zamisliti, kakšna je bila ta pošast, ki je v davnih, davnih časih merila korake po afriških pokrajinah. Zemlja, kjer se je našlo to okostje, je

mehka, ilovnata. Ker so gigantosauri živeli skupno v čredah, se je ta sironiak pač nevede izgubil v to pokrajino in obtičal v mehki zemlji, ki se je morala udirati pod njegovo silovito težo.

Najdeno okostje predstavlja največjo najdenino iz ostankov živalstva, ki je živelo pred nešteti tisoči let. V londonskem muzeju imajo sicer že eno slično okostje, ki pa je skoro za polovico manjše.

Deset let po nedolžnem v ječi

Meseca maja leta 1915. je bila umorjena na Reki bogata posestnica Fanika Mileusnić. Neznani zločinci so jo umorili na njenem stanovanju v Via Manzoni št. 22. Umora sta bila osumljena dva Sarajevčana, Salamon Papo in Ivan Demela, ki sta takrat bivala na Reki. Edina priča, ki je govorila proti osumljencem, je bil neki vajenec Milan Drvenica, ki je služil pri pokojnici. Ta je priznal, da je sodeloval pri umoru, a obremenjeval kot sosterilca tudi Demelo in Papa. Pred reškim sodiščem sta se vršili v tej zadevi dve glavni razpravi. Na eni sta bila oba osumljenca oproščena, na drugi pa obsojena na 20 let težke ječe, dočim je Drvenica kot mladoletnik dobil samo tri leta zaporu. Za časa prevrata sta oba morilca pobegnili iz ječe in dospela v Sarajevo. Tu se je proti njima vršila

ponovno razprava, ki je bila zaključena dne 3. marca 1923. Oba obdoženca sta bila zopet oproščena. Toda mučna zadeva še nikakor ni bila rešena. Vršile so se še tri razprave, ki pa še vedno niso mogle razrešiti zagonetnega reškega umora. Zadnja razprava je bila zaključena 13. novembra 1924. Tajni umor na Reki je ostal še vedno zavrt v temne koprope. Obtoženca pa sta morala sedeti deset let v preiskovalnem zaporu.

Po tretji oprostilni razsodbi pred sarajevskim sodiščem je vrhovno sodišče v Zagrebu potrdilo ta oprostilni sklep sodišča in oba obtoženca sta bila nedavno izpuščena na svobodo. Ko je bil ta sklep vrhovnega sodišča objavljen, so sodni sluge takoj odhiteli na dom obtožencev, da javijo roditeljem sklep sodišča. Ko je bila kmalu vsa rodbina obtožencev zbrana na so-

disču, je predsednik odšel v ječo, da naznani obema jetnikoma sklep zagrebskega vrhovnega sodišča. Oba sta mirno poslušala sklep sodišča. Nato pa je Pápo vzkliknil: „Pravica vendar zmaguje,“ a Demela je nadaljeval: „Da, a mi smo čakali celih deset let, da je zmagala. Hvala Bogu, da smo končno svobodni!“

Oba obtoženca sta se nato poslovila od ostalih jetnikov in se pristrčno sestrila s svojima številno zbranimi rodbinami. S tem je končno zaključen ta veliki proces, ki je trajal celih deset let.

Snubitve pred davnimi leti

Se v sedanjih časih je nevarno pregrešiti se proti običajem, katere zahteva človeška družba, dasi se prosteje gibljemo kakor pred nekaj stoletji. Svoječasno se je zlasti v dvornih krogih zahtevalo, da se vsakdo strogo drži uveljavljenih običajev.

Gospodična, ki je v 18. stoletju živela na dunajskem dvoru, ni smela nikdar v gledališče brez spremljevalke. Gospode je smela sprejeti samo ob priliki snubitve.

Kdor je hotel poročiti kako dvorno damo, je moral napraviti trimesečno snubitveno preizkušnjo. Svoji izvoljenki je moral ves ta čas izkazovati nešteto pozornosti.

Pri prvem obisku je moral biti oblečen v najboljšo obleko. Prinesel je s seboj mnogo denarja za napitnino služinčadi. Njegova dolžnost je bila, vsako jutro vprašati po njenem zdravju in izvedeti od nje, kak načrt ima za

dotični dan. Priti ni smel brez šopka, katerega si je izvoljenka pripela za pas.

Ako se je peljala v cerkev, je moral biti pravočasno na mestu. Pomagati ji je moral v kočijo in jahati poleg nje gologlav. Pred cerkvijo je zopet odprl vrata kočije in vedel izvoljenko v serkev do sedeža. Ako je šla v kako družbo, si je moral preskrbeti vabilo. Pri mizi je sedel poleg nje, dajal ji jedila na krožnik in kadar je pila, ji je držal krožnik pod kozarec, da si ni pomazala obleke. Edino on je imel pravico in tudi dolžnost, da ji je nazdravil.

Ako je tedaj tri mesece tako dvoril in snubil, sta se zaročila. Pri taki priliki je moral seči globoko v žep. Običaj je bil namreč, da ji je na srebrnem krožniku prinesel različnih daril, s katerimi jo je razveselil. Taki predmeti so bili: svilene nogavice, rokavice, trakovi in pahljača. Od tega dne pa do poroke ji je moral vsak dan prinesiti kako darilo, ki ni smelo biti cenejše kakor 100 goldinarjev. Prinašati je moral zapestnice, uhane in druge dragocenosti. Moral je imeti tudi kočijo in najmanj osem konj.

Pctem, ko je še prenovil in nanovo opremil sobo, ki je bila namenjena za njegovo bodočo ženo, in ko je dal služabnikom novo obleko, se je mogla vršiti poroka.

Nevesta ni dajala svojemu zaročencu nikakih daril razen na dan poroke šest srajc, šest ovratnikov in dvanajst robeev. Poleg tega je nevesta tudi plačala polovico stroškov ženitovanja.

Dirke slonov v Afganistanu

Pri nas so običajne kolesarske, avtomobilske, vozne, konjske, človeške ter celo polževe dirke, v Afganistanu (Azija) pa se zabavajo tudi z dirkami slonov. Opazovati dirko takih velikanov, je

nedvomno jako zabavno. Začel, da nam je Afganistan nekoliko preoddaljen. Naša slika predstavlja skupino slonov z jezdec, pripravljenih, da nastopijo tekmovalno dirko.

× Žrtve svetovne vojne. Te dni bo izdal Mednarodni urad dela točno statistiko, koliko človeških življenj je zahtevala svetovna vojna. Vseh skupaj je bilo mobiliziranih 69.882.463 oseb, od katerih je mobilizirala Rusija 15.070.000, Nemčija 13.250.000, Avstrija 9.000.000, Francija 7.935.000, Anglija 5.705.000, Italija 5.615.000 in Zedinjene države 4.472.000. V razmerju k vsemu moškemu prebivalstvu raznih držav, odštevši otroke in za orožje nezmožne starce, je mobilizirala Nemčija 64,9 %, Francija 59,4 %, Avstrija 55,4 %, Italija 46,3 %, Anglija 39,2 % in Zedinjene države 13,2 %. Število onih, ki so padli ali izginili, je znašalo v Nemčiji 2.000.000, v Rusiji 1.700.000, v Avstriji 1.542.000, v Franciji 1.400.000, v Italiji 750.000,

v Angliji 744.000 in v Zedinjenih državah 68.000. Število invalidov je znašalo v Nemčiji 1.537.000, v Franciji 1.500.000, v Angliji 900.000, v Italiji 800.000, v Rusiji 775.000 in v Ameriki 157.000. Res strašne številke!

× Najstarejše drevo na svetu, staro 30 tisoč let. V ameriški državi Utah so nedavno našli v pragozdu ogromno brinjevo drevo, ki je po cenviti staro najmanj 30.000 let in je tako nedvomno najstarejše znano drevo na svetu.

**Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!**

Oj, ta krščanska ljubezen naših klerikalcev

Da vsaj malo orišem krščansko ljubezen, s katero se naši klerikalci vedno tolčejo na prsi, o kateri vedno in vedno govorijo in pišejo klerikalni veljaki, podam v nastopnem par primerov iz letošnjih volitev. Zaenkrat pa res s plaščem pravega krščanskega usmiljenja zagrinjam imena ljudi in povem samo, kako je bilo:

Pri volitvah v mojem domačem kraju je čuvar skrinjice Narodnega bloka padel v takšno nemilost pri gospodinj, kjer stanuje, da mu ženska sedaj ne privoščiti besede in ga očitno prezira kot „sovražnika“ in „liberalca“...

Neki moj znanec, ki samo zato ni šel volit, ker mu je nekdo pomotoma povedal, da ni vpisan v volilni imenik, pa je padel v še hujšo nemilost pri klerikalnih veljaki. Dva klerikalca, ki sta mu bila poroka, sta mu odpovedala poročstvo. To pa sedaj v najbolj kritičnem času, ko siromak nikjer ne more nič zaslužiti. Znesla pa sta se klerikalna moža nad njim tudi zato, ker je — moj prijatelj... No, slično „uslugo“, ki pač ne kaže krščanske ljubezni, so klerikalni veljaki lansko leto tudi meni izkazali, tako sem vsaj spoznal te tičke, kakšno pesem znajo...

Moj klerikalni sosedje in vaščani v domačem kraju me imajo z opravljanjem silno v delu. Enkrat za vselej pa vsem opravljalcem sporočam, da bom na kratko ali pa tudi na dolgo obračunal z njimi. Mojim ljubeznivim klerikalnim domačinom ne diši moje sodelovanje pri „Domovini“ in mi zato želijo vsega hudega na svetu in onkraj sveta. Ko bo tudi mene minila krščanska potrpežljivost, bom začel po enaki metodi in bom spravil v javnost marsikake novice. Rečem, da ne bodo zlagane, kakor so vaša obrekovanja, temveč docela resnične. Prijemali se boste za glavo in tudi tja, kamor — „rihtarja bijejo“. Anton Stražar.

**ZA MEHIN
KRATEKAS**

Ni bilo tako hudo.

Te dni se je v nekem nemškem mestu pred sodiščem zagovarjal možak, ki si je nakopal tri žene na glavo.

Najprej se je poročil s prvo, se kmalu nato zaljubil v drugo in se poročil z njo, ne da bi prvi povedal o tem. Nato pa je vzel še tretjo za ženo.

Nekaj časa je trajalo to trojno življenje, polagoma so se pa žene seznanile druga z drugo in so tožile moža radi mnogoženstva.

Sodnik je bil strog možak; napravil je obtožencu dolgo pridigo ter mu dokazoval, kako strašno protipostavno je, če je človek z več ženskami naenkrat poročen. «In zato,» je vzrožil sodnik z groznim glasom, «vas obsodim na najhujšo kazen, ki jo predpisuje zakon. Tri leta boste zaprti in boste morali vse tri...»

Obtoženec ni mogel slišati konca razsodbe.

Smrtno je prebledel, vztrepetal kakor šiba na vodi in padel v nezavest.

Dve uri so ga morali močiti z jesi hom in vodo ter so ga nato oblekli v prisilni jopič misleč, da se mu bo zmedlo v glavi.

Šele drugi dan je mogel sodnik izreči celo obsodbo. Jetnika so privedli vkleknjenega divje je gledal in bele pene je gnil iz ust.

«In zato,» je nadaljeval sodnik, «vas obso dim na najhujšo kazen. Tri leta boste zaprti in boste morali vsa tri leta težko delati.»

Obtoženec se je takoj izpremenil v nedolžno ovčico. Solze hvaležnosti so mu priče leli po licih.

Na kolena je padel ter se s povzdignjenimi rokami zahvalil sodniku:

«Oh, hvala vam, gospod. Mislim sem pač, da boste rekli, da bom tri leta zaprt in da bom moral vse tri žene imeti pri sebi...»

Skopuh in gumb.

V ljubljanskem predmestju je živel zasebnik, tako skop, da je bilo groza. Vsak dinar je dese krat obrnil, preden ga je oddal, in za vsak dinar je hotel imeti še nekaj nazaj.

Ko se je neke nedelje zjutraj oblačil, je po stari navadi tiščal ovratni gumb med zobmi, da bi kam ne založil in da bi mu ne bilo treba novega kupiti.

Naenkrat je pa zakašljaj; zaleto se mu je in zavratnega gumba ni bilo več.

Stvar ga je skrbela, posebno ker ga je tudi v želodcu začelo tiščati.

Šel je k zdravniku in mu povedal, kako in kaj. Zdravnik je rekel, naj še tri dni počaka in če ne bo gumba od nobene strani, da bo potrebna operacija.

Gumba ni bilo in ni bilo. Operirali so ga, toda gumba niso dobili. Operirali so ga v drugič in tretjič. Vse zastonj.

Ves zbežan je letal naokrog, govoril ni z nikomur in ljudje so že mislili, da si bo vzel življenje. Strašen boj je divjal v njegovem srcu. Parkrat je bil že segel po samokres, pa se je vselej pravočasno premislil.

Slednjič se je pa porodil v njem strašen sklep. Praznično se je napravil, previdno zaklenil vrati svoje sobe ter šel... naravnost v prodajalno, kjer si je kupil nov gumb...

O solnčnem mrku.

Jaka Pretepač si je zdravil bolečine, ki jih je dobil pri pretepu, in študiral: „Toliko se ljudje zanimajo za solnčni mrk, ki vendar ni nikako čudo. Ko je mene včeraj Rogovilež lopnil po nosu, se mi je tudi stemnilo in sem pri jasnem dnevu videl zvezde. Solnčni mrk ni prav nič drugačen!...“

Starikavo dete.

Ogljar Matija je bil nekaj dni z doma, ker je daleč v planini pripravljajl drva. Ko se zopet vrne domov, mu žena pravi:

„Matija, novorojenčka sem dobila, bo treba iskati botre.“

„Ej, kaj bi še teh stroškov,“ pravi Matija, „jutri ga sam ponesem k župniku.“

Drugo jutro zarana Matija res vzame otroka, ga dene v nahrbtnik in ponesi h krstu. Pred župnikom razveže nahrbtnik in pokaže otroka.

„Joj, to dete je pa že starikavo za krst,“ pravi župnik.

„Ej, vrabca,“ se odreže nato Matija, „sem pa pomotoma vzel lanskega! Veste, jih imam že polno hišo, pa ni čuda. Pa brez zamere, gospod fajmošter...“

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Vrhovski: Za dopise, ki jih priobči «Domovina», ni treba nič plačati. Zahtevamo le resnicoljubnost v poročanju.

O, kako prijetno! vzklikne vsakdo, kdor je enkrat poizkusil Elsa-mila v obliki steklenic.

Fellerjeva Elsa-mila so prava mila lepote elegantni ženi, kakor tudi mila zdravja vsakemu pametnemu možu. Pri uporabi so jako štedljiva, radi tega poceni. Dobe se v 5 raznih vrstah (liljino, glicerino, boraksovo, katanovo in milo za britje). Za poizkus 5 kosov 52 Din, ako se pošlje denar v naprej, po povzetju za 62 Din pri lekarni Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

Samo na eno besedo

In sicer na varstveno znamko «Elsa», moramo paziti, ako nam je do najboljših MIL LEPOTE IN ZDRAVJA. To so edine FELLERJEVA MILA V OBLIKI STEKLENIC Z ZNAMKO «ELSA», s katerimi umivati se je pravi užitek. Nežna, dobra, čista, jako peneča, diskretnega vonja v petih različnih vrstah.

ELSA-LILJINO MLECNO MILO, prvovrstno cvetlično milo, stori kožo mehko in nežno;

ELSA-GLICERINOVO MILO vpliva izrečno na roke, ki trpe vsled dela in mraza;

ELSA-BORAKSOVO MILO je najprijetnejše sredstvo za odstranjenje fatalnih peg, prištev itd.;

ELSA-KATRANOVO MILO za lase in glavo, končno ELSA-MILO ZA BRITJE, posebno fine vrste.

ZA POIZKUSNJO 5 kosov Elsa-mila v obliki steklenic z zavojnico in poštnino 52 Din, toda le te-taj, če se denar pošlje v naprej, ker je poštnina po povzetju za 10 Din višja.

Naročila nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar
v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

Lovei, gozdarji, delavci, priporočamo vam, da si kupite

obleke,

pelerine, suknje, hlače, dežne plašče iz gume, vsakovrstno perilo po najnižji ceni le pri kontekstski industriji

Drago Schwab, Ljubljana

Dvorni trg št. 3 (pod Narodno kavarno).

Največja zaloge vsakovrstnega blaga za moške in dečke. Zahtevajte vzorec!

Naročeno blago se razpošilja po poštne porzetju. V lastni režiji se izdelujejo usajeni (kožni) rekelci, hlače in čepice v črni, rjavi in sivi barvi.

Obleke po meri.

J. Stjepušin

SISAK

priporoča

boljše tamburice, strune, partiture in ostale potrebščine za vsa glasbila.

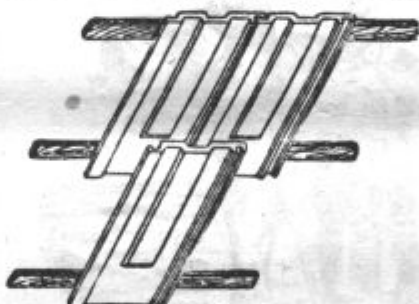
Bogata izbira pliša

listra, volnenega blaga za obleke, belega platna, riavo kotenine, cvilha, raznih odej in vsega manufakturnega blaga se pri teriki

FRANC CROBATH, d. z o. z., Kranj.

Najnižje dnevne cene!

Postrežba kar najboljša.

Miklošičeva c. 13

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

nadijo v poljubni množini, takoj dobavno, najhitreje preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zareza, kakor tudi bobrovcev (hiber) in

zidno opeko.

Na željo se poslijeta takoj popis in ponudba!

MODRA GALICA

se dobi

pri blagovnem oddelku Zadržne Zveze v Celju.

Zveza je dala to galico preizkusiti pri državnem kmetijskem zavodu v Mariboru dne 28. januarja 1925. in je prešla sledeči izid: Po kemijski preizkušnji vsebuje preiskana modra galica 25.62% bakra (Cu) in 0.01% Fe, O.

Mnenje: Preiskani vzorec ima sestavo prvovrstne modre galice in je ista 100%.